Üniversite lisan kısmı yakında tedrisata başlıyor. Eskişehir şeker fabrikası kânunuevvel başında açılacak.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri: Siirt Meb'usu MAHMUT

Yemen imamının ordusu İbnissüudun üzerine yürümektedir. Bir muharebenin önüne geçilmesine çalışılıyor.

FİYATI 5 KURUŞTUR | 8 inci sene No. 2803 | SALI | 28 TEŞRİNİSANİ 1933 | Tel: { Müdür: 24318, Yazı işleri müdürü: 24319. İdare ve Matbaa: 24310.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ

Türkiye ile Yugoslavya arasında Dostluk, Ademitecavüz ve Uzlaşma Muahedesi dün Belgratta imzalandı..

Tafsilât Son Haberlerde..

İsmet Paşanın Nutukları

Başvekâlet Yazı İşleri Müdürü M. Riza Bey, inkılâp ve cümhuriyet tarihine büyük bir hizmet yaptı: Muhterem Başvekil Paşanın nutuklarını toplayarak güzel bir cilt halinde neşretti. İsmet Paşanın 25 Eylûl 1920 tarihinde Erkânıharbiyei umumiye reisi sıfatile meclis huzurunda söylediği nutuktan başlayıp ta cümhuriyetin onuncu yıldönümü münasebetile bazı mecmualara yazdığı mekalelere kadar nutuk ve yazılarını bir araya toplayan bu eser inkılâbımızın belli başlı bir tarihidir.

İsmet Paşa Büyük Şefin en yakın arkadaşı ve gerek millî mücadelenin, gerek inkılâp tarihimizin en ehemmiyetli simasıdır. Tarih, askerlikte, diplomatlıkta ve devlet idaresinde temayüz etmiş şahsiyetleri kaydetmiştir. Fakat askerî ve siyasî hayatın her safhasında en yüksek kabiliyet göstermiş şahsiyetler nadirdir. İsmet Paşa böyle tarihin nadir kaydettiği bir şahsiyettir. Millî mücadelemizin muvaffakıyetle başarılmasında en mühim amil olduktan sonra kılıcını kınına koyarak mütareke yapmak için Mudanyaya, sulh yapmak için de Lausanne'a koşan İsmet Paşadır. Bundan sonra İsmet Paşa Büyük Şefin rehberliği altında başlıyan inkılâp ve devlet kurma mesaisinin daima ön safında bulunmuştur. "İsmet Paşanın nutuklarında,, bu büyük işin nasıl başarıldığını okuyoruz. Ve inkılâp tarihimizi bir defa daha yaşıyoruz.

İsmet Paşanın, bu kitap içinde toplanan nutuklarını hepimiz de vaktile okumuş veya dinlemişizdir. Fakat ayrı ayrı dinleyişte ancak o günün siyasî vaziyetini izah eden bu nutuklar, şimdi tarih gözü ile tekrar tetkik edilince daha derin manalar ifade ediyor. Nutukların her biri güzel bir eserdir. Fakat heyetiumumiyesi Gazi inkılâbı gibi biribirinden ayrılamıyan ahenktar bir küldür. 25 eylûl 1920 tarihinde mecliste "Bursada kisveiulemadan bir takım bedbahtlar Yunan vürudunun halâs ve necat getirdiğini söylemişlerdir.,, sözlerini söyliyen İsmet Paşa, bize yakın istikbaldeki inkılâp haberini veriyordu. Sonra 23 ağustos 1923 tarihinde "191[illegible] senesinde infilâk eden Harbiumumîyi Türkiye için tasfiye eden muahedename ve senedatı düveliyeyi huzuruâlinize takdim ettiğim,, sözlerile başlıyan nutkunda salâhiyettar ağzile bize Lausanne'ı anlatıyor. O gün majistral bir nutuk olan bu sözler, bugün ne büyük bir tarih eseridir!..

Asker İsmet Paşanın, diplomat İsmet Paşanın, devlet adamı İsmet Paşanın, nutukları zemine ve zamana göre değişir. Fakat hepsinin de değişmiyen hususiyeti milliyetperverlik ve vatanperverliktir. Filhakika nutukları okuyup ta kitabı kapadıktan sonra İsmet Paşayı temayüz ettiren bu hususiyetler biribirine mezcoluyor ve karşımızda dağ gibi yükselen büyük vatanperver ve milliyetperver İsmet Paşa görünüyor. Bu nutuklar Türk milleti için yollarımızı aydınlatan ve hedeflerini gösteren birer ışık kaynağı halinde tarihe intikal edecektir.

Ahmet ŞÜKRÜ

Türkiye - İran hududu

Türk - İran tashihihudut komisyonu İran hududu dahilinde Makü'de toplanmış olup muntazam surette çalışmaktadır.

Komisyona birinci umumî müfettişlik başmüşaviri Fazlı Bey riyaset etmektedir.

Kral Alexandre Hz. Tevfik Rüştü Beyi kabul etti

Türkiye - Yugoslavya misakı Balkanlarda muahedelerin tadili ümidini bütün bütün ortadan kaldırıyor

Hariciye Vekilimizle dost memleket Hariciye Vekili arasında, ihtilâfları tasfiye eden uzun mülâkatlar..

Yugoslavya Kralı Alexandre Hz.

BELGRAT, 27. A.A. — Türkiye Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Bey yanında kızı ve hususî kalem müdürü ve hariciye vekâletinden bir müdür olduğu halde dün akşam buraya gelmiş, istasyonda hariciye nazırı Yevtiç ile hariciye nazaretinin yüksek memurları, Arnavutluk, Yunanistan ve Lehistan sefirleri, Türk sefareti erkânı ve diğer bir çok zevat tarafından karşılanmıştır.

Gazeteler muahedelerin ehemmiyetinden bahsediyor

BELGRAT, 27. A. A. — Yuğoslavya matbuatı Tevik Rüştü Beyin Belgrat'ı ziyareti dolayısyile bugün imzalanacak olan Türk-Yuğoslav misakına uzun makaleler tahsis etmektedirler. Gazeteler bu misakın Balkanlarda sulhun tarsini, Balkan milletlerinin mukareneti ve nihayet mevcut muahedelerin tadili ümitlerini kati olarak ortadan kaldırmak hususundaki mühim manasını kaydetmektedirler.

Kral Tevfik Rüştü B. i kabul etti

BELGRAT, 27. A. A. — Türkiye Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Bey bu sabah Yugoslavya hariciye nazırı M. Yevtiç ile ilk mülâkatını yaptıktan sonra Kral tarafından kabul edilmiş ve müteakiben baş vekil M. Srchkiç'i ziyaret etmiştir.

Saat 13,30 da M. Yevtiç, Tevfik Rüştü Bey şerefine hususî bir öğle yemeği vermiştir.

Ziyaretler ve ziyafetler

BELGRAT, 27 .A.A. — Türkiye Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Bey bu

(Devamı 5 inci sahifede)

Yugoslavya hariciye nazırı M. Yevtiç

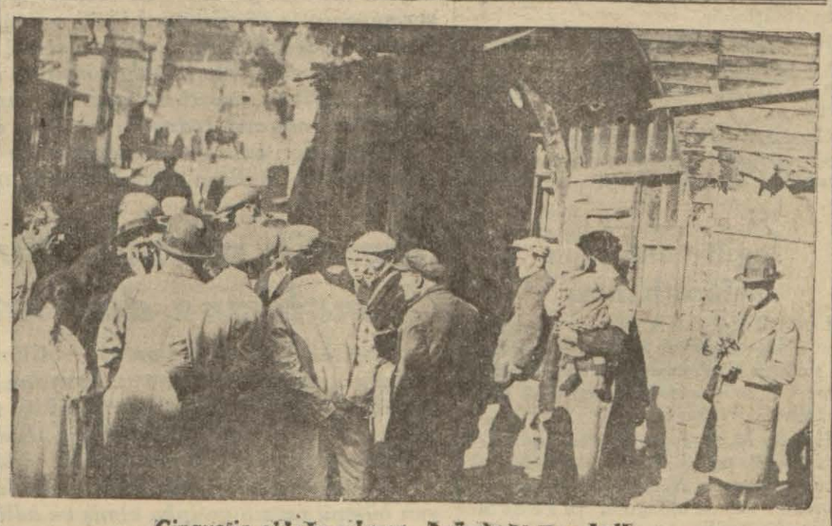

Cinayetin olduğu odanın önünde biriken halk...

Bir adam, karısını ve kaynanasını vurdu

Karısının aldığı yaralar tehlikelidir

Yaralılar hastahanede

Evvelki akşam Tophanede Lülecilerde bir seyyar boyacı, öldürmek kastile, piçakla iki kadını yaralamıştır.

Bundan 12 sene evvel Kürt Aptülbaki isminde biri Yozgatlı Cemile namında bir kadınla evlenmiştir. Bunların 12 yaşında Mehmet ve 8 yaşında Kadriye isminde iki çocukları vardır. Aptülbaki bundan 6 sene evvel karısını terketmiş ve erkek çocuğunu yanına almış, kız çocuğunu da validesinin yanında bırakarak İstanbuldan ayrılmıştır. Bundan üç sene evvel İstanbula gelen Aptülbaki karısının bundan bir buçuk sene evvel İranî Ahmet namında birisile metres hayatı yaşadığını öğrenmiş ve Ahmedi bir iki defa tehdit etmiş ve hattâ muhtelif yerlerinden yaralamıştır.

Bunun üzerine Aptülbakinin kayınvalidesi Habibe ve karısı polise müracaat ederek Aptülbakinin kendilerini öldürmek istediğini ve kefalete raptedilmesini istemişler, o zamandan itibaren de kadınlar biraz daha müsterih gezmeğe başlamışlardır.

Bundan iki gün evvel Aptülbaki eski kayınvalidesini ve karısını evine davet etmiş, kadınların halen oturdukları Tahtakalede Paçacı sokağında 24 numaralı evden Tophanede Lülecilerdeki Aptülbakinin evine gitmek istemişlerdir. Fakat korkuları olduğu için Galatada Salıpazarı civarındaki karakola müracaat etmişlerdir.

— Bizi evvelce tehdit eden Aptül-

(Devamı 5 inci sahifede)

Fransız kabinesi Teşekkül etti

Yeni kabinede hemen hemen ayni simalar var

Yeni Başvekil M. Chautemps

PARİS, 27 (A. A.) — Fransız kabinesi M. Chautemps'ın riyaseti altında kat'î olarak teşekkül etmiştir. Kabine hemen hemen münhasıran Radikal - Sosyalistlerden mürekkeptir. M. Chautemps yeni sosyalistlerden başlıyarak sol cenah cümhuriyetçilerine kadar bütün grupları toplıyan bir hükûmet teşkilini düşünmüşse de yeni sosyalistlerin doğrudan doğruya hükûmete girmek istememeleri yüzünden bu fikri terketmiş ve Radikal - Sosyalistlerin bütün cümhuriyetçilere hitaben vâki müzaheret davetine müstenit bir hükûmet teşkil eylemiştir.

Kabine nasıl teşekkül etti ?

PARİS, 27 (A. A.) — M. Chautemps, saat 2,50 de kabineyi kat'î olarak şu şekilde tespit etmiştir:

Başvekil ve Dahiliye Nazırı M. Chautemps, Adliye M. Raynaldy, Hariciye M. Paul Boncour, Maliye M. Bonnet, Bütçe M. Marchandeau, Harbiye M. Daladier, Bahriye M. Sarraut, Hava M. Cot, Ziraat M. Queuille, İş M. Lamoureux, Müstemleke M. Daladier, Tekaüt M. Ducos. Posta, telefon ve telgraf M. Mistler, Sıhhat M. İsrael, Ticaretibahriye M. Frot.

M. Herriot Milletler Cemiyeti murahhası

PARİS, 27 (A. A.) — Sıhhati yüzünden kabinede bir vazife kabul ede-

(Devamı 5 inci sahifede)

Maarif tayinleri

Ortatedrisat Umum Müdürlüğü

Orta tedrisat Umum Müdürlüğüne Hasan Âli Beyin tayini emri âli tastika arzedilmiştir.

Aldığımız malûmata nazaran Yüksek tedrisat Umum Müdürlüğüne eski müsteşar Salih Zeki Bey getirilecektir. Maamafih Halkevi Reisi Hâmit Beyin de bu makama tayini kuvvetle muhtemeldir. Hâmit Bey bugün veya yarın Ankaraya gidecektir.

Hâmit ve Salih Zeki Beyler

Maarif Müsteşarlığını kabul ettiği takdirde Rıdvan Nafiz Bey tayin edilecek, eğer Rıdvan Nafiz Bey kabul etmezse Almanyada bulunan talebe müfettişi Cevat Bey bu vazifeye tayin edilecektir.

Adliye Vekili

Zekâi Bey Vekâlet vekilliğine başladı

ZEKAİ BEY

ANKARA 27 (Telefonla) — Adliye Vekili Saraçoğlu Şükrü Beyin mezuniyeti esnasında Millî Müdafaa vekili Zekâi Beyin vekâlet etmesi kararlaşmış ve Zekâi Bey işe başlamıştır. Şükrü Bey perşembe günü İstanbuldan doğruca Viyanaya hareket edecektir.

İlk beş aylık tahsilât

Maliye Vekâleti geçen sene ile mukayeseli tahsilât cetvelini tesbit etti

ANKARA, 27 (Milliyet) — Maliye Vekâleti, içinde bulunduğumuz mali senenin teşrinievvel nihayetine kadar olan ilk beş aylık tahsilâtı tetkik etmiştir. Alman neticeyi geçen senenin ayni aylarına ait miktar ile birlikte, müfredatlı ve mukayeseli olarak bildiriyorum:

Vergilerin envaı	*1932 senesi*	*1933 senesi*
Bina vergisi	1,359,000	1,214,000
Arazi vergisi	977,000	812,000
Hayvanlar vergisi	8,683,000	7.876,000
Kazanç vergisi	4,956,000	5,405,000
Veraset vergisi	210,000	170,000
Gümrük vergisi	16,994,000	13,811,000
Muamele vergisi	4,779,000	4,965,000
Dahilî istihlâk	801,000	1,698,000
Av vergisi	116,000	96,000
Nakliyat vergisi	338,000	237,000
Damga vergisi	2,331,000	2,411,000
Tapu vergisi	597,000	480,000
Mahkeme harçları	396,000	377,000
Pasaport	204,000	253,000
Mülga vergiler	122,000	25,000
İnhisarlar varidatı	13,510,000	13,100,000
Devlet ormanları	697,000	837,000
Satılacak emlâk	939,000	397,000
Fenerler rüsumu	263,000	283,000
Askerlik bedelleri	809,000	667,000
Nakti cezalar	433,000	471,000
Fevkalâde varidat	71,000	25,000
Müteferrik varidat	644,000	431,000
Sair varidat	2,803,000	2,799,000
Buhran vergisi	3,206,000	3,324,000
Muvazene vergisi	4.945.000	5,342,000

Her iki sene miktarlarının küsurlarile birlikte umumî yekûnları geçen seneninki (71,197,000) bu senekiler 66,518,000) lirayı bulmaktadır.

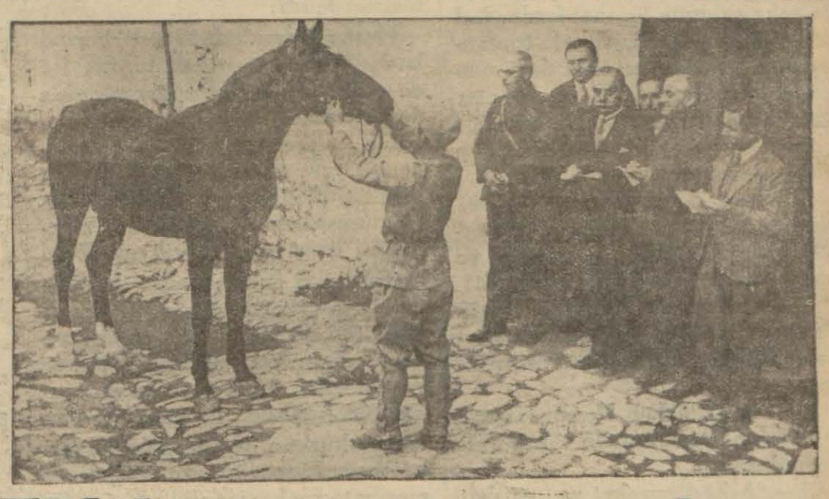

Ehlî hayvan sergisi açılıyor

Dün bir heyet; hayvanlar üzerinde tetkikat yaptı, hazırlıklar bitiriliyor

Vilâyet baytar müdiriyetince Dolmabahçede eski has ahırlarda perşembe günü açılacak olan ehlî hayvan sergisinde, dün, vilâyet baytar müdürü Etem Beyin riyaseti altında kolordu baş baytarı Miralay Musatfa, hayvan hastahanesi müdürü Ali Razi, belediye baytar müdürü E -

(Devamı 5 inci sahifede)

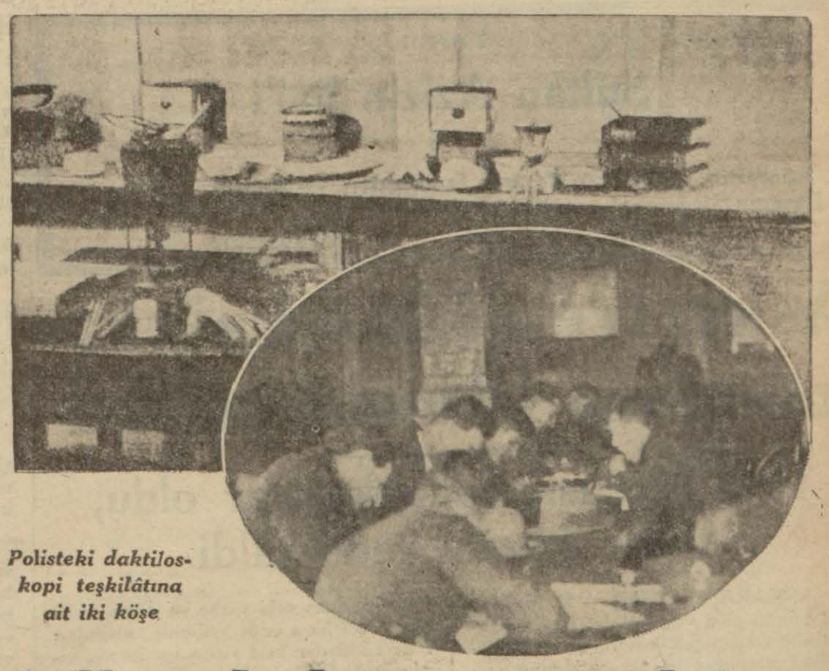

Polisteki daktiloskopi teşkilâtına ait iki köşe

Adliyede bütün memleke-te şamil bir sabıka teşkilâtı

İlk tecrübe hazırlıklarına başlandı

2330 numaralı af kanununun tatbikatı lüzumlu bir teşekkülün zarurî olduğunu ortaya çıkarmıştır. Af kanunu sabıkalı eşhası dairei şümulüne almamaktadır. Bunun için mahkemeler maznunların sabıkalarının sorulması için talik edilmektedir. Fakat bizde sabıka kayıtla

(Devamı 5 inci sahifede)

Tarihî tefrika: 165

Yıldızdan Ordu Köşkune

Yazan : S. N. Her hakkı (Milliyet) indir.

Sultan Azizin Hal'i

5

Bahriye Nazırının konağında İçtima, gayet gizli tutuldu! — neler konuşulmuş, nelere karar Şeyhülislâmı yola Paşaların toplanmaları. — Kaptan Paşanın konağında verilmişti? — Sadrazamla getirmek meselesi!

Sultan Azizin hal'i hakkındaki son karar ve icraat tedbirlerinin ittihazı için, Mitat Paşanın konağında konuşulduğu üzere 1293 Cemaziyelevvelinin 13 ncü günü Bahriye Nazırı Kayserili Ahmet Paşanın Süleymaniyedeki konağında üç paşalar, alaturka sabah saat bir de buluşmuşlardı.

Sultan Hamit zamanında Memurini Mülkiye komisyonu âzalığında bulnan ve Kayserili Ahmet Paşanın damadı olan aziz ahbabımdan Hüseyin Hâmit Beyden dinlediğime göre; kayinpeder paşa, o gece hiç uyumamış, konağın Halice, tersaneye bakan harem dairesinin camlı salonunda misafirlerine intizar üzere bulunmuştur.

Konağa, en önce Mitat Paşa ve yarım saat sonra da Hüseyin Avni Paşa gelerek mezkûr salona alınmışlardı.

Selâmlık tarafında Bahriye Nezareti yaverlerinden bahriye zabiti ile paşanın hususî hizmetinde bulunan bir kaç ağadan başka kimse yokmuş! Bunlara verilen talimat mucibince, başka bir gelen olursa; paşanın haremde istirahatte olduğunun beyanile kabul olunmaması ve münasibi vechile itizar edilmesi emrolunmuştu.

Hüseyin Hâmit Bey, der ki:

— O gece, konakta bir fevkalâdelik vardı. Fakat ne olduğu hakkında hiç birimizin sezintimiz, haberimiz yoktu. Eğerçe konakta bazı defalar içtimalar olurdu. Hudutlardaki askerî hareketler vesair mühim devlet işleri için komisyonlar yapılırdı. Onlardan az çok bir haber ve malûmat hissedilirdi. Fakat bu içtimadan koku bile almamamıştı. Paşalar, harem dairesinde arka salonda üç saat kadar kaldılar. O gün meclisivükelâ toplantı günü olduğundan saat dört sularında çıkıp gittiler. Kayinpeder,tersaneye uğradıktan sonra meclise gitmek üzere ayni saatte gitmeyip biraz kalmıştı.

Bilâhare öğrenildiğine göre, Kaptan Paşanın konağındaki sabah birleşmesinde konuşulan ve karar verilen maddeler şunlardı:

1 — Sadrazam Mütercim Rüştü Paşanın işten ve karardan haberdar edilerek muvafakatinin istihsali,

2 — Şeyhülislâm Hasan Hayrullah Efendinin iknaile hal' fetvası alınması,

3 — Askerî hareket ve mızıbat tedbirleri ittihazı,

4 — Şehzade Murat Efendinin şehzadegân dairesinden alınarak Babısaraskeriyeye götürülüp biat ve iclâsının yapılırvermesi,

5 — Gün ve saat tayin edilmesi,

6 — Ziya ve Namık Kemal Beyler ile Genç Osmanlılar fırkasının sair erkânı ve matbuat vasıtalarile Hünkâr aleyhinde propagandalar yapılması.

Sabah konuşmasında, Hüseyin Avni Paşa, Sadrazam Rüştü Paşanın işten haberdar edilip muvafakatinin istihsalini taahhüt etmiş ve Mitat Paşa ile Kayserili Ahmet Paşaya hitaben:

— Koca Rüştü vakia idareimaslahatla gününü etmek politikası güden, havaya göre yelken kullanan riyakâr bir adam ise de, Yusuf İzzettin Efendiden işitildiği üzere benim aleyhimde bazı siayetlerde bulunulduğu mesmuum olduğunu mukaddeme ve serrişte ittihazile : Ben, size karşı ne fenalıkta bulunmuşum ki hakkımda böyle sözler sarf buyurulmuş? Diye çinicebin göstererek izharıteessür ve tehevvür edersem kolaylıkla yatar ve şu pirifanilikte, âhar ömründe benimle uğraşmak, sıcacık sedirinde bağdaş kurup rahat etmekte ikende dirken olmak istemez. Bahusus zatıdevletlerinin âcizlerine sadık refik ve bu işte müttehit ve müttefik olduklarını ihsas edince hemen muvafakat eder, kanaatindeyim. Hem malûmuâlidir ki Koca Rüştü, oldukça harisicah ve ikbaldir. Bu hayırlı işe muvafakati takdirinde yeni teşekkül edecek vükelâ heyetinde gene mevkiini muhafaza edeceğini anlarsa, tereddüt etmez.

Dedikten sonra müşarünileyhi daireiitilâfa almanın muhakkak olduğunu anlatmıştı.

Sadrazam, bu tedbirlerle ele alındıktan sonra bir de Şeyhülislâm Efendinin kandırılıp alelusul fetvayişerife alınması kalıyordu ki bu da mümkün ve kolay görünüyordu. Çünkü paşaların, Şeyhülislâm Efendi hakkındaki kanaatleri şu merkezde idi:

Hasan Hayrullah Efendi, her ne kadar kurnaz ve irabıcı bir kişi ise de o da Sultan Azizi sevenlerden değildi. Başimamlıktan, şehzadegân hocalığından, bir öfke ile sebepsiz yere azledilip hayli zaman menkûp kaldığını ve nihayet softaların ayaklanması ve kendini dilemeleri üzerine zoraki meşihate getirildiğini daima mezaretle yadedip içini çekerdi. Kendisine emin addettiği bir zat gidip açılsa ve bir yandan ikbal günlerinin devam ve temadisi, diğer yandan da muhalefeti halinde sırtındaki beyaz samur kürkün, ayağındaki kanarya sarısı başmağın alınacağını ve meşihate muhassas pul ve nefis tayinatın kesileceği, belki de daha vahim âkibetler belireceği ima olunuverirse, "Tevekkeltüalellah" ve "Allahü âlem bissevap,,! Diye fetvayı vereceği şüphesizdir.

Bu kanaatte ittifak edilince, Şeyhülislâm Efendiyi kandırmağı Mitat Paşa üzerine almış ve keyfiyetin temini için çalışacağını vadeylemişti.

(Bitmedi)

Yarın:

Sultan Azizin hal'i

6

Sarasker ile Kaptan Paşanın faaliyetleri. — Kayserili Ahmet Paşanın Sıvastopol cengindeki yararlığı. — "Bakımsız gemi, yemsiz hayvan gibi telefe mahkûmdür!,,

Askerî ve mülkî tekaüt kanununun 18 inci maddesi

Dün Mecliste münakaşalar oldu, tefsir fıkrası reddedildi

ANKARA, 27 (A.A.) — B. M. Meclisi bugün reisi vekili Refet Beyin riyasetinde toplanarak askeri ve mülki tekaüt kanununun 18 inci maddesinin tefsiri hakkındaki mazbatayı müzakere etmiştir. Usul üzerinde açılan müzakerede bazı hatipler meselenin hükûmetten kanun lâyihası şeklinde gelmiş olması dolayısile ruznamenin iki defa müzakereye tâbi maddeleri arasına konulması, lâzım geleceğini ileri sürmüşlerdir. Bütçe encümeninin mezkûr kanun lâyihasının 7 ve 18 inci maddeleri için heyeti umumiyein tasvibine arzettiği tefsir fıkrası mülki ve askeri mütekaitlerden tekrar maaşlı devlet hizmetine alınanların ister iptidaen eski rütbe ve derecelerile alınır, bilâhara terfi edilmiş olsunlar, ister iptidadan eski rütbe ve derecelerinin üstünde bir rütbe ve dereceye tayin edilsinelr tekaüde irca olundukları zaman askeri ve mülki tekaüt kanununun yedinci maddesinin hükmüne tâbi tutulacakları ve mezkûr kanunun 18 inci maddesinde yazılı rütbe terfilerinden münhasıran harpteki hizmet münasebetile vuku bulan rütbe terfilerinin kasdedildiği şeklinde idi. Bu tefsir fıkrasının leh ve aleyhinde geçen uzun bir müzakereden sonra verilen bir takrirle tefsir fıkrası reddedilmiş hükûmetin teklif ettiği ve kanunun tatbikından evvel mütekait zabit ve memurlardan muvazzaf sınıfa nakledilmiş ve hazerde rütbe ve sınıfları terfi edilmiş olanların tekrar tekaüde sevkedildikleri zaman evvel ve âhır hizmetleri mecmuuna ve yeni rütbe ve sınıflarına göre yeniden tekaüt maaşı verilmesini gözeten kanun lâyihasının nazarı dikkate alınması kabul edilmiştir. Bu takririn kabulü dolayısile kanun lâyihası tetkik edilmek üzere alâkadar encümenlere verilmiştir. Bundan sonra müzayede ve münakasa ve ihalât kanununun müzeyyel kanun lâyihasile hayvanlar sergisi kanununun 19 uncu maddesinin 2 inci fıkrasının değiştirilmesi hakkındaki kanun lâyihasının ikinci müzakereleri yapılarak kabul edilmiştir. Hayvan sağlığı küçük sıhhiye memurlarına verilecek yem bedeli hakkındaki kanunun birinci müzakeresi yapılarak perşembe günü toplanmak üzere içtimaa nihayet verilmiştir

HARICI HABERLER

Yemende Muharebe mi?

Yemen İmamının ordusu Hicaza yürüyor

BAĞDAT, 27 (A.A.) — (Royter Ajansından): Bağdattaki Necit siyasî mümessilinin yaptığı beyanata göre Yemen imamının askerleri imam ile İbnissuut arasında çıkan ihtilâfa mevzu olan Mecran arazisine doğru ilerlemektedir. Bununla beraber İbnissuudun henüz harbi ilân etmediği ve ordusunun Yemen imamının kuvvetlerile henüz harbe tutuşmadığı ilâve olarak söylenmektedir. İbnissuut bu ihtilâfı dostça halletmeğe çalışmaktadır.

Yangın davasında Yeni safha

Komünistler Hitleri zorla devirmek istediler mi?

BERLİN, 27 (A.A.) — Volff Ajansından: Reichstag yangını davasının bugünkü celsesinde Reichstag yangını sıralarında komüinst fırkasının Almanyada müsellah bir fesat ve isyan hazırlamakta olup olmadığını anlamak üzere yeni bir mahkeme safhası açılmıştır. Bu yeni safha, cinayet mahkemesi azasından M. Heller'in şahitliğile başlamıştır. Heller, şahit sıfatile verdiği ifadede komünist fırkasının, Almanyadaki rejimi zorla yıkmak ve onun yerine bir Sovyet hükûmeti ikame etmek için 1919, 1920 ve 1931 senelerinde giriştiği muhtelif teşebbüslerin akamete uğramasına rağmen, daha sonraki senelerde dahi Almanyada proleteryayı diktatörlük mevkiine çıkarmağa çalıştığını söylemiş, bu halin parlamentoda söylenen nutuklar, gazetelerde çıkan yazılar, tamimler, ve komünist fırkası kongresinde kabul edilen karar suretleri ile sabit olduğunu ilâve etmiştir.

Bir tiyatronun tavanı çöktü

MEKSİKO, 27 (A.A.) — Bir tiyatronun tavanı çökerek 12 kişinin ağır, 70 kişinin hafif yaralanmasına sebep olmuştur. Yarlıların çoğunu kadınlr ve çocuklar teşkil etmektedir.

Amerika ordusu için 200 milyon dolar isteniyor

VASHİNGTON, 27. A.A. — Erkânı harbiye reisi Jeneral Mac Arthun, senelik raporunda Amerika kuvvetlerinin milli müdafaaya kâfi olmadığını ve Amerikanın ancak dünya kuvvetlerinin 17 incisi olduğunu bildirmektedir.

Jeneral, ordu mevcudunun 120 ilâ 165.000 kişi arttırılmasını ve ücretlerin yüzde 15 azaltılmış olmasından derhal vazgeçilmesini istemektedir. Bundan başka, havacılık, sahra topçuluğunun motörleştirilmesi ve asrileştirilmesi için 200.000.000 dolarlık kredi istemekte olan jeneral demektedir ki :

" — Amerika ordusunun bugünkü vaziyete çarebulmasını hayati bir ehemmiyet olarak telâkki ediyorum."

Eski Atina polis müdürü tekrar tevkif edildi

ATİNA, 27 (AA..) — 21-7 temmuz tarihinde M. Veinzelosa karşı yapılan suikast işinde methaldar olarak tevkif edilip sonra serbest bırakılan sabık Atina emniyet müdürü tekrar tevkif edilmiştir.

10 milyon işsiz

VAŞINGTON, 27 (A.A.) — İş federasyonu reisi Amerikadaki işsizlerin teşrinievvelde 10,076.000 olduğunu bildirmektedir. Bu rakam, eylûldekinden 11 bin fazladır.

Hitler aleyhine nümayiş

BOSTON, Ford Hall'de Berlin üniversitesi professeurlerinden Friedrih Shovemann, yanında alman konsolosu Kurt Von Tipperls Kirch olduğu halde Hitler ile siyasetinin methüsenasını yaparken polis ile 5.000 kişilik bir kalabalık arasında kargaşalıklar olmuştur.

Halk (Kahrolsun Hıtler, kahrolsun hitlercilik" diye bağırarak protesto etmiştir.

Polis hücum etmek mecburiyetinde kalmış ve birçok kimseler yaralanmıştır.

Romanya istikraz aktediyor

BÜKREŞ, 27 (A.A.) — Romanya istikraz işlerile alâkadar mali mahafille temasta bulunmak üzere, M. Bertiano hafta sonunda Parise gidecektir.

Doğrudan doğruya Anlaşma

Fransa ile Almanya görüşmeleri başlıyor mu?

PARİS, 27 (A.A.) — Havas Ajansından: Milli sosyalist hükûmet reisinin Almanya ile Fransa arasında doğrudan doğruya bir anlaşm lehinde müteddit hitabeleriden sonra, mesainin başlamasına müsait bir saha hazırlamak ve iki trflı müzakerelere zaman bırakmak üzere silâhları bırakma konferansı umumi komisyonu içtimaının 21,1 e tehiri hakkında Cenevrede alınan karardan ve İngilterenin Paris ile Berlin arasında bir yaklaşma görmekte fevkalâde memnun olacağını bildiren Sir John Simon nutkundan sonra bütü bunlardan Fransa sefirinin Başvekil Hitler ile yaptığı uzun görüşmenin Fransa ile Almanya arasında doğrudan doğruya müzakerelerin başlandığı olduğu maanısını çıkarmak için bir adım atmak kâfidir. Ve bazı ecnebi gazeteleri bu adımı galiba pek çabuk atıyorlar.

İtalyanın çekilişi

Büyük faşist meclisinin kararı bekleniyor

PARİS, 26 (A.A.) — Paris Soir gazetesi Milletler cemiyeti umumi kâtibi M. Avenol ile M. Mussolini arasında vuku bulan konuşmaya dair mühim haberler neşrediyor. Bu haberlere göre M. Mussolini, M. Avenola demiştir ki:

— Milletler Cemiyetini müdafaa etmek ve yaşatmağa çalışmak lüzumsuz bir şeydir. Kendi hesabıma ben daha uzun müddet bu gülünç âlet ile uğraşamıyacağım."

M. Mussolini bundan sonra bugün Fransada kabine mevcut olmadığından Fransa hakkında bir şey söyliyemiyeceğini beyan etmiş ve Cemiyeti akvam çerçevesi dahilinde kalacak fikir teatilerinin şiddetle aleyhinde bulunmuştur. M. Mussolini sözlerine nihayet verirken 5 kânunuevvelde toplaancak olan büyük faşist meclisinin kendisini, İtalyanın Milletler cemiyetinden çekilmesinden daha çok mühim bir teşebbüste buumağa mecbur edecek bir karar vereceğini söylemiştir.

İki kişi linç edildi

SAN KOSE, 27.A.A. — Zengin bir tüccarın oğlu olup geçenlerde kaybolan ve son günlerde cesedi bulunan Hart'ın katilleri olmakla maznun iki mevkuf halk tarafından hapisanedan zorla alınmış ve aciz bir vaziyette kalan zabita kuvvetlerinin önünde ve binlerce kişinin alkışları arasında hapisane civarındaki ağaca asılmıştır. Çarpışma esnasında yaralanan jandırma kumandanı hastaneye kaldırılmıştır. Vali halkın eşkiyaya güzel bir ders vermiş olduğunu söylemiştir.

Bir vapuru basan Çinli korsanlar

HONGONK, 27. A.A.— Çinli korsanlar fransız Henri Riviere vapuruna hücum etmişlerdir.

Hontikong'dan Haihonga gitmekte olan fransız vapurundan korsanlar 4 zengin çiniyi fidye almak üzre kaldırmışlardır.

Gemiyi ele geçiren korsanlar Chilang'a getirmişler ve oradan esirleri ve gemiden aşırdıkları eşyayı alarak kaçmışlardır.

İngilterenin Çin sefarethanesi

LONDRA, 27. A.A. — Morning Post'a göre İngiltere hükûmeti, Nankin de bir bina kiralıyarak burası nı İngilterenin Çin sefirine resmî ikametgâh yapmağa karar vermiştir.

Gazete, M. Cadogan Çin'in İngiltere sefiri olarak tayini ile ayni zamanda verilen bu kararın Nankin hükûmetinin tanınması demek olduğunu ve Pekin'in siyasi mümessiller tarafından terkine ilk işaret olduğunu yazmaktadır.

İngiltere Fransaya para mı verecek?

LONDRA, 27. A. A. — Beynelmilel para vaziyetini tefsir eden "Financial Neus" gazetesi İngilterenin Fransaya icabında ehemmiyetli bir kredi açmağa çok mütemail bulunduğunu teminen haber veriyor.

Bu gazete diyor ki : "Britanya devlet makamatının Fransaya isterlin liasile bir kredi açmağa herhalde arzukeş oldukları şüphe götürmez. Yüzde on beş munzam resim meselesi böyle bir kredi açılmasına yenilmez bir engel teşkil edemez. Bundan önce Fransaya açılmış olan kredi çok müsait bir tecrübe teşkil ettiği cihetle mümasil bir istikraz aktinde güçlük mutasavver değildir.

Suriyeliler memnun değil

CERABLIS (Milliyet) — Suriyede intihabat mücadelesi devam etmektedir. Fransız mandası fevkalâde komiserliğinin müdahalesile mebusan reisliğine intihap edilen Suphi Berekâtı Bey dün yeni meclisi açmıştır. Bu münasebetle vatani cemiyeti rüesa ve erkânından bulunan İbrahim Hanano ve doktor Aptullah Heyali ve Cabiri zade Sadullah Beylerin idare ettikleri çok mühim bir yekûn tutan halk kütlesi camilerde içtimalar ve sokaklarda nümayişler yaparak meclisin feshini ve rejim istifsını istemişlerdir. Bu münasebetle dükkânlar, kapanmıştır. Bazı zevatın tevkif edildiği söylenmektedir. Uzun zamandan beri Halep ticaret odası reisliğinde bulunan ve bu defa Nafia nazırlığına getirilen Selim Canbartı Bey de istifa ederek kabineden çekilmiştir. Yakında fevkalâde komiserliğin neşredeceği mühim bir emirname beklenmektedir.

Halk ve siyasi zümre hükûmeti protesto ederek Cemiyeti Akvam nezdinde teşebbüsatta bulunmalarını ecnebi sefaretlerinden rica etmişlerdi.

Bugünlerde vatani cemiyetinin istiklâl uğrundaki faaliyetleri şayanı dikkat bir safhaya girmiştir.

SON DAKİKA

Türkiye-Yugoslavy dostluk muahedesi imzalandı

Muahede, musaddak suretlerin teatisinden itibaren 5 sene mer'î olacaktır

BELGRAD, 27 (A. A.) — Türkiye ile Yugoslavya arasında 9 teşrinievvelde iki memleket Hariciye Nazırları tarafından Cenevrede parafe edilen dostluk, ademitecavüz, adli suretitesviye, hakem, uzlaşma muahedesi bugün saat 17 de Türkiye namına Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Bey ve Yugoslavya namına da Hariciye Nazırı M. Yevtiç tarafından imza edilmiştir.

Muahedenin birinci maddesine göre:

Âkitler Türkiye ile Yugoslavya arasında adî diplomasi usullerile makul bir müddet zarfında halledilemiyen ihtilâfların muslihane tarik ve muahedede yazılı usûllerden başka bir suretle halline tevessül etmemeyi mütekabilen deruhte etmektedirler.

Âkitler biribirine karşı harbe millî siyasetlerinin bir vasıtası olarak müracaat etmemeyi ve üçüncü bir memleket tarafından teşebbüs edilen her hangi bir taarruzu veya taarruza iştiraki veyahut memleketlerinden biri veya her ikisi aleyhine tevcih edilmiş her türlü taarruzî anlaşmayı takbih etmeyi taahhüt etmektedirler.

Birinci fasıl, muahedelerin tefsirine, her türlü beynelmilel hukuk mesailine dair muhtemel ihtilâflar için hakem usûllerini derpiş etmektedir.

İkinci fasıl, beş komiserden terekküp edecek daimî bir uzlaşma komisyonunun ihdasını tazammun etmektedir. Bu beş azadan ikisi âkitler tarafından ve diğer üçü bilitilâf diğer devletler tebaası meyanından intihap edilecektir.

Muahede, musaddak suretlerinin taatisinden itibaren beş sene mer'i olacaktır. Bu müddetin inkızasından altı ay evvel feshi bildirilmediği takdirde muahede beş sene için kendiliğinden tekrar muteber olacaktır.

İskân ve iş kanunları muhtelit iki encümende tetkik edilecek

ANKARA, 27 (A. A.) — B. M. Meclisinin bugünkü içtimaında iskân kanununun ıktısat ve millî müdafaa, hariciye, maliye, bütçe ve dahiliye encümenlerinden, iş kanununun da iktısat, sıhhat, adliye, dahiliye, maarif, millî müdafaa ve nafia encümenlerinden seçilecek üçer azadan müteşekkil muhtelit iki encümende tetkik edilmesi karar altına alınmıştır.

Şeyh Fahri 14 avanesile birlikte ölü olarak elde edildi

ANKARA, 27 (A. A.) — Şeyh Sait isyanile alâkasından dolayı İstiklâl mahkemesince mahkûm olup tecil kanununundan istifade eden ve hükûmetin bu iyiliğini takdir etmiyerek oturduğu Silvan kazasının Mollagir köyünde başına topladığı muzir ve müsellâh adamlarla sık sık baskın ve soygunlar yapmak suretile o havali halkına pek çok fenalıklar yapan Şeyh Fahri bu kere yapılan takibat neticesinde on dört avenesile birlikte ölü olarak elde edilmiştir.

Cümhuriyet Merkez Bankası nizamnamesinde değişiklik yapıldı

ANKARA, 27 (Telefonla) — Cümhuriyet Merkez Bankası esas nizamnamesinin 13, 32, 72 nci maddeleri değiştirilmiştir.

Bu tadilâta göre, ancak banka heyetiumumiyesi tediye edilmiş sermayenin %15 nispetini %25 e iblâğ edebilecek ve bankalar tarafından tevdi edilecek ticarî senetleri iskonto etmek ve banka devlet, vilâyet ve belediyelerin tahvilâtlarına mukabil avans vermek için lüzum ve ihtiyaç nispetinde emision yapabilecektir. Bu suretle çıkarılacak banknotların tedavülü mecburî olacaktır.

Yapılacak emision nizamnamesinin 11 inci maddesi mucibince hazine borcuna mahsup edilmiş meblâğın %50 sini tecavüz edemiyecektir.

Gümrük memurlarının hediye almamalarına dair kanun lâyihası

ANKARA, 27 (Telefonla) — Gümrük amir ve memurlarından ve muhafaza müdürlerile memurlarından vazifesi olarak yaptığı veya yapacağı işlerden dolayı her hangi bir sebep ve bahane ile bahşiş olarak veya başka adlarla para veya hediye alamamalarına dair kanunî lâyihayı Adliye Encümeni küçük tadilâtla kabul etmiştir.

Bu tadilâta göre, encümen lâyihadaki inzibatî muameleyi gösteren hükmü tavzih ve ipka etmiş ve adlî cezayi tayin eden hükmü lâyihadan çıkarmıştır.

Macar Sefiri M. Tahy geliyor

ANKARA, 27 (Telefonla) — Macar Sefiri M. Tahy bu akşamki trenle İstanbula hareket etmiştir. M. Tahy İstasyonda Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Bey ve sefaretler erkânı tarafından teşyi edilmiştir.

Şeker fabrikasının resmi küşadı

ANKARA, 27 (Telefonla) — Eskişehir şeker fabrikasının küşat resmi birinci kânunun birinci haftosında yapılacaktır. Merasimde Baş vekilin de bulunması muhtemeldir.

Muhtelit encümen toplandı

ANKARA, 27 (Telefonla) — Vilâyetler hususi idareleri için Mecliste teşekkül eden muhtelit encümen bugün ilk toplantısını yaparak riyasete Münür (Gireson), mazbata muharrirliğine Rüştü (Samsun) kitabete Dr. Rasim Ferit (Urfa) Beyleri intihap ederek mesaisine başlamıştır.

Temyiz mahkemesi raportörlüğü

ANKARA, 27 (Telefonla) — Temyiz mahkemesi raportörlüğüne İzmit Müddeiumumisi Sabri Bey tayin edilmiştir.

Çinde şakiler bir treni devirdiler

HARBİN, 27 (A.A.) — Şakiler Siberya ekspresini Tsitsikarın kırk mil şarkında yoldan çıkarmışlardır. Trende 600 yolcu bulunuyordu. Tren doksan kilometre süratle ilerlerken yoldan çıkmış ve hendek içine yuvarlanmıştır. Bir çok ölü ve yaralı vardır. Şakiler sağ kalanları rehine olrak alıp götürmüşlerdir. Ekspres şarktan garbe doğru gidiyordu.

FIKRA

Tramvaylardaki harem selâmlık!

Aferin Şehir meclisine!.. Tramvaylardaki harem, selâmlık usulünü kaldırmakla en doğru bir harekette bulundu.

Cemiyet hayatında harem selâmlık kaldırıldıktan sanro bunu tramvaylarda ipka ve muhafaza etmek, esasen mânâsız ve abesti. Takrir sahibi her kim ise, kendisine sadece erkekler namına değil, adalet namına da teşekkür edelim.

Cemiyet hayatında kadının elini sokmadığı hiç bir iş kalmadığını, hangi taşı kaldırsak altından çıktığını gördükten sonra ona tram vay arabasında erkeklerden ayrı, hususî, müstesna bir mevki vermenin ne ile telifi kabil olduğu hayli düşünülecek bir meseledir.

Nazmi Nuri Beyin, hasta ve ihtiyar kadınların ayakta kaldıkları hakkındaki fikirlerinin, hakikî hayatta bir tatbik sahası bulmaktan çok uzak olduğu, her günkü meşhudatımızla sabittir. Biz, tramvaylarda ihtiyar kadınların ayakta kaldıklarını, fakat buna mukabil hotkâm ve sapsağlam 18 - 20 yaşındaki hanım kızlarımızın ön iki sıra da bacak bacak üstüne atıp keyifle kurularak onlara yer vermeği hatırlarından bile geçirmediklerini gördükten sonra, bizim, kadınlar için tramvaylarda yer ayırmak gibi bir fikri müdafaa etmemiz,sadece sakat; bir iddia değil,ayni zamanda Papadan fazla Papa taraftarlığı gibi lüzumsuz bir gayretkeşliktir.Nitekim Cevdet Kerim Bey, bu noktayı kuvveli ve mantıklı mukabelesile pek güzel çürütmüştür.

Yalnız bu müzakere esnasında bir noktanın gözden kaçmaması kabil olmamıştır: O da, kadınların aleyhinde olan bu takririn okunduğu mecliste miktarı epeyce olan bu kadar hanım âzâlara rağmen onlar tarafından hiç bir itirazın çıkmamış olmasıdır. Bunu kadın hutkâmlığının bir eseri olarak kaydetmekle bir hakikati tebarüz ettiriyorum.

Kadın doktor, kadın avukat, kadın zabite memuru, kadın işçi olduktan ve hattâ bununla kanmıyarak kadın, asker olmak isediğini ileri sürdükten sonra aradaki farkın, bir eteklikle pantalon farkından başka neye inhisar ettiğini sormak isterim.

" Meydana düşenin sengi kazadan kurtulamadığı,, gibi erkeklerin hakkına tesahüp etmeğe kalkanların da erkeklerin omuzlarını büken külfetlere tahammül etmeleri en tabiî ve mantikî bir neticedir. Gül koklıyanın dikenine tahammül etmesi gibi...

Kadının cemiyet hayatına teşriki, umumî harbin iş ve işçi kadrosunda husule getirdiği boşluğu doldurmak zaruretinin tevlit ettiği bir hâdisedir. Erkek iyi bir müstahsil olduğu halde kadın, hiç bir vakitte iyi bir müstahsil olmamıştır. Hattâ bununla kalmıyarak ucuza çalışmak suretile bizzat işçi aleyhine cemiyetin muayyen nizamını bozmuştur. Erkek işçinin yüzde doksanı kazandığını akşam evine getirerek çoluğile çocuğile paylaştığı halde kadının yüzde doksanı, kazancını pudracının dükkânile terzinin tezgâhı veya iskarpincinin mağazası arasında taksim ederek yuvaya eli boş dönmektedir. Bu mütaleamızdan çalışıp didinerek kazancı ile evini besliyen kadınlar hariçtir; fakat muhakkak olan hâdise, kadının iyi bir müstahsilden fazla hakikî bir müstehlik olduğudur.

Dünya kadını, halen cemiyet hayatının her safhasına iştirâk etmek tedirler. Onlar bunu kazanılmış bir zafer veya kazanç addediyorlarsa, o halde bizim tahammül ettiğimiz külfetlere katlanmağı da şimdiden gözönüne almalıdırlar. Anca beraber kanca beraber..

Salâhaddin ENİS

Gayrimübadiller heyeti Ankaradan döndü

Gayrimübadillerin dileklerini Maliye Vekâletine arzetmek üzere Ankaraya gitmiş olan Gayrimübadiller Cemiyeti İdare Heyeti azasından Hüsnü Beyle Halil Paşa ve Umumî Kâtip Şahap Beyler avdet etmişlerdir.

Heyet, Ankarada, gayrimübadillerin namına yeni bono çıkarılması, maliyede mevcut paranın ve [illegible] adele emrinde bulunan 62,500 İngiliz lirasının tevzii hakkında Maliye Vekâleti nezdinde teşebbüslerde bulunmuştur. Heyetin Ankarada şayanı memnuniyet neticeler elde ettiği haber verilmektedir.

İdare Heyeti gelecek cumartesi günü toplanacaktır. Hüsnü Bey, elde ettiği neticeler hakkında bu toplantıda izahat verecektir.

ŞEHİR HABERLERİ

Ekonomi

Kara liste

Mahkeme kararı olmadıkça isim yazılmıyacak

Ticaret odası Hukuk müşavirliği, menafii umumiye aleyhine harekâtta bulunacak ve hile yapacak tüccar icin tutulmak istenen karaliste hakkındaki mü taleasını odaya bildirmiştir. Müşavirlik, meni teftiş kanununun bir maddesine is tinaden, karalisteye herhangi bir tücca rın isminin derci, ancak mahkeme kararile mümkün olabileceği mütaleasında bulunmuştur. Keyfiyet, oda idare heye - tince de bu suretle kabul edilmiş ve oda nın resen karalisteye isim yazmak için hakkı kazaya malik olmadığına karar ve rilmiştir.

Bir senelik takas

Bir sene zarfında takas ihracat tetkik heyeti tarafından 8 milyon liralık ih raç muamelesi yapılmıştır. Son zamanlarda yalnız takas suretile yapılacak ithlâtla meşgul olmağa başlayan takas komisyonunca da bir buçuk ay zarfında 3,5 milyon liralık ihracat vesikası verilmiştir. Takas primleri yüzde 30 - 40 ara sında mütemevviçtir. Japon emteasının ithalâtına karşı primlerde yüzde elli altıya kadar tereffü kaydedilmiştir.

Oda idare heyetinde

Ticaret odası idare heyeti dün haftalık içtimaını yapmış ve odanın dahili işleri ve yeni bütçesi hazırlıkları etrafın da görüşmüştür. Bu seneki oda bütçesin da görüşmüştür. Bu seenki oda bütçesin de, nasılsa oda memurları taavün sandığı için sermaye tefrik edilmemişti. Bu seneki bütçeye bu maksatla tahsisat ko nulacaktır.

Almanyaya yumurta ihracatı

Almanyanın yılbaşına kadar 37 bin kilo yumurta kontenjanından yumurta tacirlerimizi istifade edebilmeleri için vaktin darlığı nazarı dikkate alınarak bazı kolaylıklar gösterilmesi takarrür et miştir. Bu cümleden olrak Almanyaya gönderilmek üzere vapura tahmil ve tev sik edilecek yumurtalar için ihracat ofisi tarafından hemen vesika verilecektir. Bu suretle gönderilecek malların üzerine konulacak mühürlerin Alman güm - rüklerinde tanınması için bu mühürlerin Alman gümrükleridne tanınması için bu mühürlerin numaraları Berlin büyük elçiliğimize bildirilmiştir. Halen şehrimize Anadoludan haftada vasati bin sandık yumurta gelmektedir. Ancak Al - manyanın istediği evsafta olmak üzere sevkedilecek yumurtaların tasnifinde tüccar müşkülâta maruz bulunmaktadır. Henüz bu kontenjandan bilistifade Almanyaya hiç bir parti mal sevkedilmemiş - tir.

Buğday, Tiftik

Tutulan bir istatistiğe göre, 932 se - ensinde buğday rekoltesi 1,736,607,238 kilo iken 933 senesinde 2,500,989,361 ki loyu bulmuştur. Geçen seneki 3.757,943 kilo tiftik rekoltesien mukabil bu sene ki rekoltede 5,907,795 kilodur.

Döviz alım satımı

Bursada geçen hafta zarfında 11 milyon 420 bin 310 frangı Fransız frangı ve 6,293,409,00 ü diğer dövizlerin mukabili olmak üzere ceman 17,713,719,00 frank döviz alım ve satımı vuku bulmuş tur.

Portakallarımız

Sovyetler, henüz piyasadan portokal almağa başlamışlardır. Bir taraftan nak liye ücretlerinin yüksekl'ği, diğer taraftan Sovyetlerin mübyaata başlamaları yüzünden mahsulün kısmen çürü - mesinden endişeler vardır. Rusların, son itilâfname ile piyasamızdan almayı taahhüt ettikleri mikdarda portakal mübayasına bir an evvel başlamaları için te şebbüsat icrası İktısat vekâletinden rica edilmiştir.

Şehrimizdeki fabrikalar

Sanayi müdüriyeti, şehrimizdeki fabrikalarda istihsalâtı, mikdarları hakkında vekâlete bir rapor göndermiştir. Müdiriyet, her ay fabrikaların faaliyet ve istihsalâtı ve amele mikdarlarındaki te - beddülâtı bir raporla vekâlete bildire - cektir.

Mamul hale getirilen ham maddeler

Mevaddı iptidaiyesi ham olarak it - hal edilip burada mamûl halien getiril - dikten sonra ecnebi malı imiş gibi eşya satışı yapılması etrafındaki tetkikata ehemmiyetle devam edilmektedir. Tica - ret müdürlüğü, bu işi tetkik için Ticaret odasında teşekkül eden komisyon kararını beklemektedir. Gümrük idaresi de, bu karara intizar etmektedir. Odada teşekkül eden komisyon mıntaka sanayi müdürü Refik, zahire borsası komiseri Akif, oda avukatı Mehdi Sait ve oda azasından Refik Beylerden mürekkptir. Sanayi müdürü Refik Bey Ankaraya gitmiştir. Bu mesele için de vekâletle temas edeceği tahmin edilmektedir. Komisyon, Refik Beyin Ankaradan avdetini müteakıp kararını verecektir. Bu şekilde ecnebi malı satılnan eşyadan başlıcaları en ziyade futbol topu, parlatıcılâlar, sabun, ayakkabı ve kumaşlardadır.

Son haftalık vasatî piyasa

Başlıca ihracat mahsullerimizin son hafta zarfındaki vasatî piyasa fiytlrı aşağıda gösterilmiştir:

Arpa kilosu 2,19, yumuşak buğday kilosu 3,77, Sert buğday 3,07, kabuklu ceviz 10,59, İç ceviz 29,40, kabuklu fındık 19,13. iç fındık 41,65 Sisam 9,24, Afyon ince mal kilosu 655,88 Afyon kabaca mal kilosu 639,57, kuşyemi 3,92, pamuk 34,71. Urfa sade yağı 120, Birecik, Anten sade yağı 113, Mardin, Diyarıbekir sade yağı 95,625. Erimiş Erzurum ve Kars yağları 85,75. erimemiş Erzurum ve Kars yağları 75, tiftik 49,99 yağlı beyaz peynir teenkesi 539,9, yağlı kaşar kilosu 46,67, çimento 50 kiloluk çuvalı 146,50. birinci mal sabun okkası 26,50, ikinci mal sabun okkası 25,50. Trabzon yağı 87,50. Yumurta iri boy sandığı 2650, yumurta ufak boy sandığı 1883,30. Zeytin karışık okkası 20 kuruş.

Evvelki hafta yumurtanın iri mal sandığında 1, ufak mal sandığında iki lira tereffü görülmüştü. Geçen hafta zarfında ufak boy yumurtaların beher sandığında 3 lira kadar düşkünlük kaydedilmiştir.

Geçen hafta İtalyaya 931, Fransaya 565, İspanyaya 313 sandık yumurta ihrç olunmuştur. Sadeyağlarında Urfa malında 10, Diyarıbekir malında 2,5, Erzurum ve Kars mallarında 5 kuruş düşüklük vardır. Benzin, petrol, çimento, kahve, şeker, sabun ve pirinç piyasası durgundur.

Lizol, naftalin

Maden kömüründen katran, lizol, naftalin gibi bazı maddeler istihsal etmek için Zonguldakta bir fabrika açılacağı kuvvetle söylenmektedir. İktısat vekili Celâl Bey, böyle bir fabrika hakkında tetkikat yapılması için alâkadarlara emir vermiştir.

Kontenjan kalkmayor

ANKARA, 2ü — Kontenjanın kaldırılacağına dair bir gazetenin neşrettiği haberin katiyen asıl ve esası yoktur. Hükûmet iptidai maddeler hakkındaki muafiyeti kaldırmak niyetindedir .

Belediyede

Yeni bütçe Hazırlanıyor

Bütçe şimdiki vaziyete göre tanzim edilecek

Belediyenin 934 bütçesi hazırlıkları ilerlemektedir. Belediyeler kongresi bu sene yapılsaydı, bu kongrede belediyeler için yeni gelir membaları bulunabileceği ümit ediliyordu. Halbuki kongre kaldığından belediye bütçeyi mevcut vaziyete göre hazırlamaktadır. Bütçe tanzim edilirken bilhassa oktruva açığı 7 - 8 yüz bin liranın yokluğu gözönünde tutulmak tadır.

Taksim meydanındaki bayram tesisatı

Şehir meclisinin geçen devredeki içtimalarından birinde Etem İzzet Beyin verdiği bir takrir üzerine Cümhuriyetin onuncu yılı kutlulayışının bir hâtırası olmak üzere Taksim âbidesi etrafındaki tenvirat ve projöksiyon tesisatının ipkasına karar verilmişti. Belediye, meclisin bu kararı mucibince elektrik şirketinden mevcut tesisatı satın almış ve muamelesi dün ikmal edilmiştir. Bundan sonra tenvirat ve projeksiyon tertibatı devam edecektir. Abide etrafındaki bahçenin de yeniden tanzimine başlanmıştır.

Yeni mezbaha resmi

Mezbahada senebaşından itibaren mezbaha resmi etlerden kilo başından alınacak ve bugünkü şekil terkedilecekti. Yeni konulan otomatik kantarlar da 1 kânunusainde başlayacktı. Fakat bu işe ait hesaplar henüz ikmal edilmemiştir, Esasen yeni şeklin tatbikı için Şehir meclisinin karar vermesi lâzımdır. Halbuki meclis ancak şubatta içtimalarına başlıyacağındn yeni şeklin tatbikı daha uzun müddet kalacaktır.

Hasekide yeni inşaat

Haseki kadın hastahanesi yanında yeni yapılmakta olan bir bina hemşirelere ve hademelere tahsis edilecektir. Şimdi bunların işgal etmekte oldukları Kısım da da 20 - 30 yataklı bir koğuş tesis edilecektir.

İlân kuleleri yapılacak

Anadolu Ajansı belediye ile yeni yaptığı anlaşma mucibince ilân işlerinin yeni alacağı şekil hakkında tetkikata başlamıştır. Şehrin muhtelif bulvarlarında Avrupadaki gibi ilân kuleleri yaptırılacaktır. Diğer caddelere levhalar konulacaktır.

Halin inşası faaliyeti başladı

Belediyenin keresteciler yangın yerinde yeni muvakkat hali yapmak için faaliyete başlanmıştır. Hal arsasının etrfı kalvanezli saçla tamamen çevrilmiştir. Arsanın bir taraftan da toprk tesviyesi yapılmaktadır.

Bulgar belediyecileri Yalovaya gitti

Şehir işleri hakkında tetkikatta bulunmak üzere şehrimize gelmiş olan Sofya Belediye Meclisi azasından M. Açkoff ve Sofya Belediyesi umurubay tariye müdürü M. Kalojanoff dün Yalovaya gitmişlerdir. Bulgar dostlarımız, Yalovada Millet çiftliğindeki fennî suthaneyi ziyaret edeceklerdir.

Akıl hastalıkları ve gençlik

Bugün saat 18 de Halkevinde ordinaryüs Mazhar Osman Bey tarafından bir konferans verilecektir. Tıp Talebe Cemiyetinin tertip ettiği bu konferansın mevzuu "akıl hastalıkları ve gençlik,, tir.

Mahkemelerde

Mucip B.in tahliye Kararı refedildi

Taharri memuru Remzi Ef. serbest bırakıldı

Serkomiser Mucip ve merkez memuru Hulûsi Beylere ait rüşvet tahkikatına devam edilmektedir.

Her iki hâdisede de rüşvet işinde mutavassıt vazifesini ifa ettiği için hakkında takibat yapılan ve derdest edilmiş bulunan taharri memuru Remzi Efendi hakkında tahliye kararı verilmiştir.

Müddei umumilik ağır ceza nezdinde bu karara itiraz etmiş ise de ağır ceza reisliği bu itirazı varit görmemiştir. Remzi Efendi tahliye edilmiştir.

Serkomiser Mucip Bey hakkında da yeniden tahliye kararı verilmiş, fakat bu karara tekrar itiraz edilmiş ve ağır ceza mahkemesi tekrar tahliye kararını refetmişti. Binaenaleyh Mucip Bey tahliye edilmemişir.

Karmanyola mı?

Yapısında çalıştıkları Lâtif Efendi isminde bir adamın tehdit ile ve sokak ortasında üzerine hücum ederek zorla paralarını almak istemekten suçlu Yunus ve Reşit Efendilerin mahkemelerine dü nağı cezada devam edilmiş, şahitler dinlenmiş, muhakeme karar tefhimi için başka güne bırakılmıştır.

Bayram sokağı cinayeti

Bayram sokağında Zeki Efendiyi öldüren Sait ile bu kavgada iştirakleri olan Murtaza, Osman, ve Muzaffer efendilerin muhakemelerine dün ağır cezada devam edilmiştir.

Maznunlardan kavgaya iştiraki olanların son af kanunundan istifade etmeleri icap ettiği için sabıkalarının sorulmasına karar verilmiş, muhakeme bunun için başka güne bırakılmıştır.

163 küsur liralık zimmet

Darıca gümrük memuru iken 163 küsur lirayı zimmetine geçirdiği zannile işten el çektirilen ve ayrıca bazı eşyadan gümrük resmi almadan geçmesine izin vermeketen suçlu bulunan Sadri Efendinin dün mevkufen ağır cezada muhakemesine başlanılmıştır.

Sadri Efendi isnat edilen cürümlerin hiçbirisini yapmadığını iddia etmiş ve bunları vesaikle ispat edeceğini bildirmiştir. Muhakeme bunun için başka güne bırakılmıştır.

Gümrük beyannamesini tahrif davası

Dün Ağırceza mahkemesinde bir gümrük nizamnamesini tahrif davası rüyet edilmiştir. Davanın maznunları komisyoncu Danyal ve Nuri Efendilerle Sabık gümrük memurlarından Sadri Efendidir .

Evraka nazaran bunlar Perapalas otelı tarafından Avrupdn getirtilen 60 - 70 pirinç karyolanın gümrükten geçirilmesi muamelesi esnasında beyannamelerde tahrifat yapmışlardır. Her üçü de bunu reddetmekte : (Biz sadece muamele yaptırdık, vezneye para yatırdık. Parayı otelin sahibi Müsbah Bey bizzat kendi adamile vezneye yatırttı.) demişlerdir.

Muhakeme tahkikatın tevsii ve Masbah Beyin şahit sıfatile mahkemeye celbi için başka bir güne bırakılmıştır.

Yeni icra memurları

Yeni icra memurluklarına tayin edilen hukuk mezunu hanım ve efendilere dün tebligat yapılmıştır. Yeni memurlar cumartesi gününden itibaren vazifelerine başlayacaklardır.

Follete

Pıçaklı adam

Beyoğlunda mahalle arasında şüpheli vaziyette dolaşmakta olan Adapazarlı Yusuf zabıtaca çevrilerek üstü aranılmış, üzerinde büyük bir pıçak çıkmıştır.

Evde hırsız

Fenerde Demirhun mahallesinde Çıkmaztulumba sokağında 9 numaralı evde oturan Hatiçe Hanım polise müracaat ederek evde bulunmadığı bir sırada ayni evde oturan Halime Hanım tarafından altı lirasının çalındığını iddia etmiştir.

Elektrik cereyanı bir adam öldürdü

Eyüpte İslâm çeşmesi yokuşunda 16 numaralı evde oturan Mehmet Lütfü Efendi dün Beyazıtta Elektrik Şirketinde çalışmakta iken cereyana kapılmış ve ölmüştür.

Esrarkeş

Ortaköyde Pişmişoğlu sokağında 19 numaralı evde oturan sabıkalılardan Hasan Çavuşun karısı Şükrüye iki dirhem miktarında esrar ile bir nargile lülesi ve iki kamışı karakola teslim etmiştir. Yakalanan Hasan Çavuşun üzerinde 6 dirhem esrar bulunmuştur.

Sızan sarhoşun cebinden

Beykoz fabrikasında çalışan Galip isminde birisi fabrika civarında arkadaşlarından Ahmet, İlhami, Yakup, Mustafa namında dört arkadaşı ile birlikte rakı içmişler ve bunlardan Galip fazla sarhoş olarak dışarıya çıkmış bir hendeğe düşmüştür. Arkasından İlhami Galibi aramağa çıkmış ve fazla içkiden sızmış olan Galibin cebinden 40 lirası ile bir altın lirasını çalmıştır. Bu iddia üzerine İlhami yakalanmıştır.

Muhtar mı, Doktor mu?

Bir ölü için defin ruhsatiyesi vermiş

Yatacıkta bir Ermeni çocuğu ölmüştür. Cesedin gömülmesi için umumi hıfzıssıhha kanunu mucibince mahallî doktorlarından defin ruhsatnamesi alınması lâzımdır. Böyle yapılmamış, muhtardan bir ölüm ilmühaberi alınmış ve ceset İstanbula getirilerek gömümüştür. Yol - suz olan bu hareketten dolayı alâkadar memurlar hakkında vilâyetçe kanunî takibta başlanmıştır.

Tavuk kolerası

Şarköy kazasının Erikli ve Malkaranın Danişment köylerinde çıkan tavuk kolerasının önüne geçildiği dü telgraf - la vilâyete bildirilmiştir.

Takas işleri

Takas komisyonu ithalât işlerile meşgul olmaktadır. Şahadetnamelere mukabil ithalât için dün otuz beyannameyi vize etmiştir.

Tapudaki suiistimal

Tapuda suiistimalden üç memur hakkında Vilâyete gelen evrakın idare heyetince tetkik edilmeğe başlanmıştır. Bugünlerde karar verilecektir.

Inhisarlarda

Afyon alımı

Eski mahsulden alış fiatları artırıldı

Uyuşturucu maddeler inhisarı idaresi, 23 teşrinisaniden itibaren eski mahsulden afyonun alış fiatlerini arttırmıştır. İdarenin yeni mübayaa fiatleri şunlardır:

11,5 morfinli malların beher morfini 62 kuruştan. Okkası 914 kuruş 66 santim.

12 morfinli malların beher morfini 64 kuruştan okkası 984 kuruş 75 santim.

12,5 morfinli malların beher morfini 65 kuruştan okkası 1041 kuruş 62,5 santim.

13 morfinli afyonu beher morfini 67 kuruştan 1110 kuruş 62,5 santim.

Maarifte

İnkılâp enstitüsünde dersler

Üniversite yeni inkılâp enstitüsünde tedrisata 1 kânunuevvelde başlanacaktır. Enstitü tedrisatı iki kısımdan mürekkep bulunmaktadır. Birinci kısım tedrisat konferanslar şeklinde olacak ve ilk devrede Sivas mebusu Şemsettin ve Tahir Beyler konferanslar vereceklerdir. İkinci kısım tedrisat dersler şeklinde olacak ve Yusuf Akçora Beyle Sadri Maksudi Bey ilk devrede ders vereceklerdir.

İstanbulda okuyup yazanlar çoğaldı

İstanbul mıntakasında bu sene halk dershanelerine rağbet azdır. Halbuki memleketi nher tarafında halk dershanelerien büyük bir tehacüm olduğu gelen malûmattan anlaşılmaktadır. Yapılan tetkikatta İstanbul mıntakasında daha ziyade okur yazarlar ve münevver kütle toplandığından okuma yazması olmayanların zayıf bir ekalliyet teşkil etmesinin bu neticeyi doğurduğu anlaşılmıştır.

Kalabalık liselerde

Bu sene liseler çok kalabalık olduğundan bazı liselerin ikinci devre muallimliklerinde münhaller vardır. Bu münhallere ekseriya muallim kadrosu müsait olan birinci devre muallimlerinin vekâlet etmesi lâzım gediği halde bazı mekteplerde bu yapılmamaktadır. İstanbul kız lisesi ikinci devre riyaziye muallimliği de senebaşından beri muallliminin mezuniyet almasından dolayı münhal bulunmaktadır. Bu yüzden bu devre talebesi bazı şubeler tarafından müstesna olmak üzere riyaziye dersi alamamışlardır. Cumartesi günü başlıyacak olan birinci hususî imtihanlarda bu talebenin vaziyeti fena bir mevkie düşeceğinden çocuk velileri yüzlerce imzalı bir istida ile Maarif vekâletine müracaatta bulunmuşlardır.

Edirnenin bayramına iştirake gidenler

Edirnenin kurtuluş bayramına iştirak için gitmiş olanlar avdet etmişlerdir. Heyet, avdetto Alpullu fabrikasını gezmiş ve fabrikada kendileri izaz ve ikram edilmiştir.

Fabrika, kısa bir zamanda çok tevessü etmiş ve eski Alpullu, şimdi büyük bir sanayi merkezi halini almıştır.

Küçük haberler

* Akay İdaresi, Anadolu sahilindeki bazı iskeleleri tamir ettirmektedir.

* Bu ay zarfında muhtelif esnaf cemiyetlerinin yeni idare heyetleri intihabatı yapılacaktır.

* Ticaret Odası, limanımızın beş senelik kömür faaliyeti hakkında vekâlete gönderilmek üzere bir rapor hazırlamaktadır.

FELEK

Kadınlar ve yol parası

Her şey neyse ama yol parası vermelerine razı değilim. Bir sabah gazetesi kadınlardan da yol parası alınmak tasavvurundan bahsetmektedir. Ben bunu doğru bulmam. Çünkü; erkeklerin bile vermesini doğru bulmuyorum. Bu iş vaktile bedenî bir mecburiyetti. Sonradan paraya tahvil edildi. Haydi diyelim ki; erkekler bu yapılan yollardan istifade ediyorlar, lâkin hangi hanımımız şehir hududu haricinde bir adım atmıştır da ondan yol parası alacağız.

Hem bu parayı dönüp dolaşıp gene erkekler verecek değiller mi?. O halde kadınlara yüklenen külfet bunun neresinde? Farzedelim ki; kadınlar yol parasını vermediler, jandarmalar yakapaça onları erkekler gibi yol yapmağa mı sevkedecekler?. Bence bu olacak şey değildir Çünkü yol yapmağa sevkedilen hanımların yerine nezaket icabı erkekler çalışır, berikiler de manikür yaparlar...

Vazgeçmeli efendim! Kadın kısmile uğraşmaktan vazgeçmeli. Çünkü pek tekin olmadıkları anlaşılıyor. Frenklerin eski bir darbımeseli vardır. (Kadın parmağı aramalı) derler. Onlar her yere girer ve eklerini belli etmezler. Bu yol parası meselesi dê muhakkak gene onların bir işidir. Bu suretle erkeklere çifte yol parası verdirecekler dir.

Tramvay kazaları!.

Dikkat ediyor musunuz?. Şu bir iki gün zarfında bir haylı tramvay kazası oldu. Belki tesadüf, belki değil! Mahiyeti ne olursa olsun bu kazalar feci şeylerdir.

Bunların sebeplerini araştırırken insanın gözüne bir şey çarpıyor. Sabah, öğle akşam... İnsanların şehirdeki seyrüseferleri saatlerinde büyük tramvay hatlarına şöyle bir bakınız.. Tramvay arabaları azami yüz metre fasıla ile biribirlerini takip ediyor. Ben Avrupada bir çok yer gördüm. Hiç bir şehirde bizimki kadar sık ve sıkışık tramvay servisine tesadüf etmedim. Şehirde halk çok! Yolcuya vasıtainakliye lâzım. Ortada bir tek tramvay var. Otobüs gibi, metropoliten gibi şeyler yok!. Tramvay Şirketi de halka kâfi gelecek kadar araba çalıştırmağa kalkınca iş sıkışıyor.. Akşamları zaman oluyor ki Beyoğlunda bir taraftan öbür kıyıya geçmek için beş on dakika beklemek lâzım geliyor. Esasen sokaklar da dar. Bu kadar dar sokak, bu kadar çok araba ve bu kadar az intizam olunca kaza vukuuna şaşmamak icap eder. Ama buna bir çare aramak lâzım gelmez mi?. Orası bize ait değildir. Bırakalım Rüfailer karışsın!...

FELEK

Üniversitede Lisan dersleri

Nazarî, amelî iki kısımda dersler başlıyor

Üniversite lisan mektebinin talimatnamesi hazırlanmıştır. Bu talimatnameye nazaran mektep Edebiyat Fakültesine merbut olacaktır.

1 kânunuevvelde tedrisata başlanacak olan mektep iki kısımdan mürekkep olacaktır. Birinci kısım pratik tedrisat içindir. Bu kısımda fakülteler talebesi lisan bilgilerini takviye edeceklerdir. Mektebe devam mecburiyeti vardır. İmtihanlarda kazanamıyanlar bu kurslara devam edemiyeceklerdir. İki sene üst üste lisan imtihanlarında muvaffak olamıyanların fakülteden kayıtları silinecektir.

İkinci kısım, nazarî kısımdır. Bu kısımda lisan hocası yetiştirilecektir. Bu kısım da eski ve yeni lisanlar olmak üzere iki kısımdır. Eski lisanlar kısmında latince, yunanca ve eski şark lisanları tedrisatı yapılacak, yeni lisanlar kısmında da fransızca, ingilizce ve almanca bulunacaktır.

BORSA

(İş Bankasından alınan cetvelidir)

27 Teşrinisani 1933

Akşam Fiatları

İstikrazlar		Tahvilât	
İstkrazı dahili	96,50	Elektrik	—.—
1933 İstikrazı	97,50	Tramvay	—.—
Şark D. yolları	2.45	Tünel	—.—
D. Muvahhide	53	Rıhtım	17,75
Gümrükler	7,80	Anadolu I	45.50
Sayd mahî	6	„ II	47.—
Bağdat	9,25	Mümessil	51.85
T. askeriye	9,50		

ESHAM

İş Bankası Nama	9,55	Telefon	11.75
„ „ Hamline	9,70	Bomonti	18,60
„ „ Müessis	104	Terkos	20.[illegible]
Tramvay	46.50	Çimento	11.90
Anadolu Hisse	27.20	İttihat dey.	17,70
Şir. Hayriye	15	Şark dey..	1.—
Reji	3.50	Balya	1.85
		Şark m. ecza	2,85

ÇEK FİATLARI

Paris	12.06	Prağ	15.96
Londra	698	Viyana	4.26
Nüyork	74.85	Madrit	5.7825
Milano	8.97	Berlin	1.97.83
Brüksel	3.38.35	Belgrat	3515.75
Atina	83.02	Zloti	4.21.25
Cenevre	2.43.625	Peşte	3.53.75
Amstterdam	1.17.13	Bükreş	79.55.25
Sofya	65.69.25	Moskova	1092

NUKUT (Satış)

	Kuruş		Kuruş
20 f. Fransız	167	1 Şille. Av.	24.50
1 İsterlin	6.98	1 Pezeta	16
1 Dolar	130	1 Mark	49
20 Liret	223	1 Zeloti	24.—
20 f. Belçika	117	20 Ley	0 23
20 Drahmi	24	20 Dinar	46.—
20 İ. İsviçre	818	1 Çernoviç	—.—
20 Leva	25.—	1 Altın	9.32
21 Kur. Çek.	118	1 Mecidiye	0,34
1 Florin	83	Banknot	2.33

İçtimaî bilgiler

Kültür nedir?

2

Kültürlü bir insanın faaliyeti daima terakki halindedir. O derece ki, zamanımız âlimlerinden birisi pek doğru olarak şöyle diyor: "Okumuş, öğrenmiş, ve bir de kültürünü bitirmiş insanlar yoktur. Belki hiç durmaksızın zihnini terbiyeye çalışan insanlar vardır." Bu sözün manası, kültürü insanın bulunduğu noktadan daha ileriye gitmek, elde ettiği neticeden daha iyi netice almak hususunda ki iradesiyle tarif demektir. Azize kabilinden olan, yani kültür olmıyan bilgilinin diğer kâşif sanatı şudur ki, bu bilgi ne kadar taaccübe şayan, ne kadar ince ve bazı ihtiyaçlara ne kadar uyğun olursa olsun, bunun serbest araştırmadan zuhur etmemiş olması, düşünülerek yapılmış bir şeyi tazammın etmesi, ve kendisinin de sıra kendine gelince başka bir şeyi kurtarmağa âlet olmamasıdır. Bu bilgi hariçten emrolunan bir kaideye münakaşasına mütavaattan ibarettir, bir kölenin efendisinden aldığı emri harfi harfine icra etmesi gibi bir şeydir. Böceklerin ahvalini tarassut eden bazı âlimler o böcekleri idare eden bu azize, ferdin istitaati o nisbette olan bu kuvvete "kovan ruhu" ve yahut "karıncalık ruhu" ismini vermişlerdir. Bazıları da "ırk dehası" diyorlar. Bu ruh ferde ekseriya öyle bir iş emreder ki, onun hayatına mal olur, fakat buna fedakârlık ismi verilemez. Çünkü fert onu işlerken vereceği yakın veya uzak neticeleri teferrüs etmez. İptidaî insan da böyledir. Onun üzerinde bir sürü haricî kuvvetler, müberem âdetler hâkimdir. O bu âdetler meşru mudur, değil midir? Hiç hatırına getirmez. ancak onun doğduğu günden son nefesine kadar hareketlerini [illegible] ruhuna kovan zihniyetine" itaate nasıl mecbur ise iptidaî insan da "kabile ruhuna" esirdir. İşte insanı bu esaretten kurtaracak kültürdür.

Tenkit melekesi :

Bununla beraber, kültürlü bir insan, içtimaî mecburiyetlerin hepsini ilga edemez, fakat onları muhakeme eder, hangilerine riayet etmek, hangilerine karşı gelmek münasip olacağını kendisi kararlaştırır, mevcut ananeleri iyi mi, fena mı kendisi muvazene eder, iyi ve lâzımsa kabul eder, nihâyet kendisinde tenkit melekesini inkişaf ettirir. Kültür ismine lâyik olan bilginin ilk sıfatları işte bunlardır. Ancak bu bilginin lüzumundan fazla ihtisaslı olmaması icap eder. Meselâ büyük bir mağazada çalışan bir memur farzediniz ki, her dolaptaki eşyanın birer birer fiatini biliyor, her dolaptan ne satılmışsa hepsini biliyor, ve yahut bir ihracat komisyoncusu farzediniz ki, bütün memleketlerin gümrük tarifeleri ezberindedir, yahut bir koleksiyoncu farzediniz ki, elindeki pertevsizle muayene ettiği binlerce kelebek veya posta pulunu unutmamış, fakat bu meziyetlerinden dolayı o adamlara kültürlü insan denilemez. — İkincisi bu bilgi teemmülü dağıtmamalı, tecessüs ve tefahhus hasletini söndürmemeli, zihninde uyuşukluk husule getirmemeli, bilâkis hürriyetimizin emrine âmâde yeni bir kuvvet olmalıdır. Yazık o bilgiye ki, her şeye cevabı hazırsa, ve eğer araştırma hasletini öldürmişse, o biçim bilgileri olan bilgiçten, her şeyi öğrenmek için çırpınan cahil daha iyidir.

Kültür, hiç bir cevaptan daimî bir surette hoşnut olmıyan bir zihinde bir çok sualler uyandırır.

İnsanın başlıca tetkik mevzuu yine insanın kendisidir. Fakat bu kadarını söylemek kâfi değildir. Hiç bir dar bilginin kültür olmadığını söylemiştim. Ancak bu tenbihin elzem bir mütemmimini de ona ilâve etmek lâzımdır: Yani eğer bir bilgi insanın kendisine de teşmil edilmemişse dar bir bilgi addedilmelidir. Herkesin bildiği bir şeydir ki, insanın merakı iki âleme teveccüh eder: Birincisi gözünün gördüğü, kulağının işittiği, elinin tuttuğu maddî âlem ki, bunların, usulüne tatbikan, tetkiklerinden ilimler doğmuştur. İkinci âlem, şuurumuzun eriştiği ihtisaslar ve fikirler âlemidir. Bu âlemi bilmek demek insanın etini, kemiğini, sinirlerini bilmek demek değildir. Düşünen insanı yahut daha geniş bir tabir ile acı duyan, sevinen, istiyen, heyecanlanan, idrak eden, anlayan, muhakeme eden, hâdiselerin sebep ve hikmetini tayin eyliyen, keşfeden, kendisine bir takım hareket ve ahlâk düsturları veren, bazı akideler kabul eden, âkıbeti ne olacağını düşünen adamı bilmektir. Batını hayatımızın bu bilişini, âlimler ediplere, ahlâkçılara, psikoloğlara, feylesoflara bırakmış görünüyorlar. Halk ta bu bilişi umumî faydası olmıyan bir şey sayıyor. Yahut romancıların yahut dram müelliflerinin tahayyül ettikleri yalanlarla [illegible] zer olduklarını ispata yarayan bir şey addediyorlar. Onların nazarında bu biliş zinet kabilinden olduğu için ispatçı bir zihin onu ihmal ederse haklıdır.

Vakıa bu ilim uzun müddet ihmal edilmiş. ve dikkat ve tecessüs nazarları insanın batınî hayatı üzerine çevrilmezden evvel hep haricî âlem yani görünen dünya üzerine atılmıştı. Eski Yunanistanın ilk mütefekkirleri, hep maddî eşyanın aslî unsuru nedir, ateş midir, hava mıdır, su mudur, yoksa halânın birbirinden ayırdığı zerreler midir? Diye araştırıp durmuşlardı. Vakıa onlar halkın anlıyabileceği dereceden yüksek meseleleri de düşünmüşlerdi. Fakat bunlar görünen haricî ve maddî âleme ait şeylerdi. İnsanların bu merhaleyi aşması için çok zaman geçmiştir. Bunun sebebi, insan için hâdiselerin ve eşyanın sebep ve hikmetlerini araştırmazdan evvel karınlarını doyurmak lâzımdı. Zamanımızda felsefe tarihiyle ehemmiyetli bir surette meşğul olan Höffding şöyle diyor: "Bizim tabiî ve immediat yani ilk hayatımız hissî idrak ve tahayyül içinde geçer, teemmül içinde geçmez. Bunun sebebi insanın spéculatif yani aklî nazariyeler ile iştigalden evvel pratique yani amelî olmasıdır. Onun hariçle uğraşabilmesi için kendisiyle meşğul olması icap eder, çünkü iyiliği ve fenalığı buna tabidir. İnsanın kendı varlığını kurtarmak için giriştiği mücadelenin ilk saf halarında, kendisini mütaleasından ziyade, etrafındaki hayvanların, ve diğer insanların hayatını, nebatların ve meyvelerin şekil ve heyetini, gökteki yıldızların yürüyüşlerini tetkik eylemesi elbette daha lüzumlu ve mühim idi. Velhâsıl "Kendini tanı" düsturunu bir hikmet kaidesi olarak kabul edebilmek için kültürün yüksek bir derecesi lâzımdı. İnsanın her şeyden evvel yine insanı tetkik etmesini birinci defa olarak feylefoslara tavsiye eden Sokrate olmuştu. Ancak onun bu tavsiyeden maksadı şimdiki bildiğimiz psikolojiyi yapmak değildi. Fakat bu öğütte amelî bir menfaat vardı, zira kendini bilen bir adam hangi işi başarabilir, hangisini başaramaz, onu kestirebilir, bunun gibi kendini tanıyan bir adam başkalarını da tanır, hiç olmazsa onların kendisinin halleriyle müşterek olan hallerini bilir. Sokrate'nin zamanında "Sofist" ismiyle maruf bir takım feylesoflar vardı ki, bunlar talebeye nutuk söylemek sanatini öğretiyorladı. Bu sanat sayesinde halka güzel nutuklar söylemek, teveccühlerini ve muhabetlerini kazanmak, ve nihayet intihap zamanında kendilerini iktidar mevkiine intihap ettirmek maksadı takip olunuyordu. İktidar mevkiine de memlekete hizmet için değil hasis emellerini tatmin etmek için arzu ediyorlardı. Sokratın maksadı ise insanın efaline sebep ve saik olan gayeleri araştırmak ve nihayet doğruyu bulmaktı. Bu sebeple Sofistlerin bilgisine science sans conseince yani vicdansız ilim demişti ki, "Rablaio"nun pek haklı bir ihtarı veçhile bu ilim ruhu tahrip etmekten başka bir şey değildi.

Mehmet Ali AYNİ

HİKÂYE

El falı

Karısı iki sene evvel vefat eden Aziz Nadir Bey bir sene evvel kocasından boşanan Naciye Hanımla ikinci defa olarak evlenmişti.

Böyle ikinci defa izdivaçların bir mahzuru vardır. Her iki taraf ta, müşterek hayata "eski rejim„ den kalan bir çok yeni münasebetler daha getirirler.

Aziz Nadir Bey ekseriya eve dönüşlerinde salonlarında tanımadığı bir kadın ve erkek veya bir iki kadın görür, karısı Naciye Hanım da bunları kocasına takdim ederdi:

— Eski ahbaplarımızdan filân hanım ve falan Bey.. Yahut:

— Mekteptenberi arkadaşım Halime Rıza Hanım..

Aziz Nadir Bey hürmetle başını eğer, misafirlerin ve yeni tanışıkların ellerini sıkardı. Bu muaşeret kaidelerinin tatbikinde zahiren memnun ve sevimli görünürdü amma, hakikatte bütün bu yabancı insanların karısını kendisinden evvel tanımış olmalarını kıskanırdı. Sonra bu eski tanıdıklar hakikatten çoktu, her gün yenisi geliyordu. Aziz Nadir Bey'in asıl garibine giden nokta, karısının misafirleri varken salona girdiği zamanlar sıkılıyormuş gibi bir hal alması idi. Her halde kendisinden bir şey saklanıyordu. Fakat ne?

Tesadüf, bir gün bu sırrın anahtarını onun eline verdi. Karısı evde yokken, kapı çalındı, tanımadığı bir kadın içeriye girerek Naciye Hanımı sordu:

— Bana söz vermişti, bekliyecekti, dedi. Evde olmadığıma göre, acaba ben daha mı erken geldim?

Aziz Nadir B. yeni misafiri salona adlı ve yalnız bırakmamak daha kibarca bir hareket olacağını düşündü. Bir şey söylemiş olmak için sordu:

Naciye Hanımın tanıdıklarından mısınız efendim?

Kadın:

— Evet, dedi, daha doğrusu Naciye Hanımın tanıdıklarından Melâhat Hanımın komşusuyum. Zten beni de Melâhat Hanım Naciye Hanıma tavsiye etmişti. Beni kabul edeceğini haber vermiş. Memnun oldum. Çünkü o kadar iyi bakar ki..

Aziz Nadir Bey şaşırdı:

— Neye bakar?

— Refikanız Naciye Hanımın ele bakmakta harikulâde bir kuvveti var. Nasıl, bunu bilmiyor musunuz? Bir çok ele bakan kadınlar onun payesine yetişemezler. Eğer Naciye Hanım ellerine baktıklarından para alsa, şimdiye kadar büyük bir servet sahibi olurdu.

Aziz Nadir Bey hakikati bu suretle öğrendi. Demek ki karısı ötekinin berikinin ellerine bakarak istikballerini okuyordu. Tuhaf şey ki, Aziz Nadir Bey bundan hiç hoşlanmazdı. Hurafelere katiyen inanmaz, falcılara gidenlerle alay ederdi. Halbu ki işe bakın, karısı düpedüz falcılık ediyordu.

Demek ki karısı ele bakmağı kendine bir zevk edinmiş.. Gene muaşeret kaidelerinin çenberi içinde, daha balayını bile bitirmedikleri kısa evlilik müddeti içinde karısına ağır bir serzenişte bulunmak istemedi. Epeyce düşündükten sonra, nihayet meseleyi bir lisanı münasiple karısına açmağı muvafık bu'du. Akşam Naciye Hanım:

— Tebrik ederim, siz istikbali keşfedermişsiniz de benim haberim yok.

Naciye Hanım biraz mahcubane cevap verdi:

— Ben sizin bunu bildiğinizi zannediyordum. Yoksa hoşunuza gitmiyor mu?

Evet, hiç te hoşuna gitmiyordu, fakat yeni evli oldukları için bunu kat'iyetle ifade edemedi:

— Yok.. Hayır.. Şey.. Dedi, nasıl söyliyeyim? Bu da işte ötekiler gibi bir eğlence..

Naciye Hanım birden ciddileşti:

— Yook, dedi, bu eğlence değil, Ben birisinin eline baktığım zaman, hakikati bulup söylemekle, kendisine hizmet ettiğim kanaatindeyim.

Aziz Nadir Bey bir kahakaha salıverdi:

— Allah, Allah.. el çizgilerinden hakikat öğrenilir mi?

Bu söz kâhinlik izzetinefsine dokunduğu için, Naciye Hanım kocasını da ikna etmeğe çalıştı. Muvaffakiyetlerini birer birer saydı:

— Refik Beyin haremi Dilâra Hanımı tanırsın. Ona altı ay içinde kocasından ayrılacağını söylemiştim. Dediğim çıktı. Mediha Hanıma sapasağlam amcasının öleceğini haber vermiştim. Dediğim çıktı. Celile Hanıma şirketteki hisselerini satmasını tenbih etmiştim. Çok geçmeden şirket iflâs etti. Yoksa hisseler Celile Hanımın elinde kalıp gidecekti. Nimet Hanıma bir piyango bileti alırsa çıkacağını söylemiş, çıktı.

Aziz Nadir Bey, nakledilen bütün bu kehanetlerdeki isabete rağmen, mütemadiyen kahkalar basarak gülüyordu. Nihayet bu da can sıkıcı bir şeydi. Naciye Hanım kızdı:

— İnanmıyorsun değil mi? Ver bana elini?

— Ne olacak?

— Falına bakacağım. Belki şimdi değilse bile, dediklerim çıktığı zaman inanırsın.

Ve kocasının cevabını beklemeden, sol elini yakaladı ve çizgileri tetkik etmeğe başladı:

— Mükemmel.. Dedi. Bir defa hayat hattı uzun ve derin.. Ömrün uzun olacak. Şu iki çizginin birleştiği yeri görüyor musun, bir aya kadar heyetiumumiye toplanacak, seni meclisiidare reisi tayin edeceklerdir. Şu çizgiyi de görüyor musun? Bu tali çizgisidir. Doğrusu taliin iyi..

Aziz Nadir Bey karısının hoşuna gitsin diye:

— Elbette.. Dedi, madem ki Naciye Hanımla buluşup evlendim.

— Alay etme.. Parmaklarını şöyle arkaya doğru ger. Şimdi biraz da "cebel„ lere bakalım. Çünkü iki parmak arasındaki farka dikkat ediyor musun?

— Aman, fena bir şey olmasın.

— Bilâkis, çok iyi.. Yani girişeceğin işlerde muvaffak olacağını gösterir.

Naciye Hanım bir çocuk gibi sevinç ve neşe içinde çizgileri tetkik ederken, birdenbire durakladı, yüzü değişti, kaşları çatıldı:

— Sallanma öyle.. Durda iyice bakayım.. Aman Allahım..

Naciye Hanımın bu sözler endişeli bir tarzda ağzından dökülmüştü.

Aziz Nadir Bey:

— Bu sefer galiba fena bir şey var, dedi.

Fakat Naciye Hanım kendisini toplamıştı:

— Hayır, bir şey yok.. Ehemmiyetsiz şey.. Dedi,

— O halde neden "Aman Allahım„ dedin?

— Hiç kocacığım. Seni temin ederim ki ehemmiyetsiz şey.. Sende mes'ut bir adamın eli var.

Aziz Nadir Bey o kadar yalvardı, bir şey öğrenemedi. Fakat karısının hakikî düşüncesini sakladığına kani olmuştu. Lâkin kendisine emniyet vermek için:

— Canım, karıcığım, bunlara inanmak budalalık.. Dedi.

Fakat o dakikadan itibaren bir sual beynine saplanmıştı:

— Acaba karısı elinde ne gördüde, söylemek istemedi?

Bir kaç gün karısını zorladı. Naciye Hanımın bir şey söylemiyeceğine kanaat hasıl edince merakı ve endişesi artmağa başladı.

Ertesi gün ve hayatında ilk defa olarak, Beyoğlunda ele bakmakta mehareti olduğunu işittiği bir Rus kadınına gitti.

SEM

Yarın akşam ARTİSTİK Sineması
Bütün dünyada tanınmış ve mükemmel şarkıları, İstanbul'da "TROPİCAL - EXPRESS„ revüsünün büyük muvaffakiyetini teşkil etmiş olan
AŞK TANGOSU (Es war einmal ein Muzikus...)
filmini büyük gala müsameresi olarak takdim ediyor. Oynıyanlar: ERNST VEREBES.. Daima şen görünecektir. TRUDE BERLİNER... Seyircileri teshir edecektir. SZOKE SZAKALL... Uzun kahkrhalar saçacaktır. VİCTORDE KOWA... En güzel şarkıları tarranni edecektir.
Yerlerin evvelden temin edilmesi rica olunur. Tel. 42851 (10381)

Bu akşam
SARAY
(Eski Glorya) sinemasında
Ankaraya gidecek olan
LİLİ GYENES
Macar Çıgan Orkestrasının vedaı münasebetile büyük müsamere pek mütenevvi program
Fiyatlar: 50-75 ve 100 kuruş
(10384)

İstanbul Sinemacılık Âleminde Görülmemiş Bir Hadise
İpekfilm Studyosunda Tamamen Türkçe Sözlü - Şarkılı Olarak Hazırlanan
CİCİ BERBER
Şehrimizin üç büyük sinemasında birden gösterilecektir.
Yarın akşamdan itibaren Türkçesi İpek ve Elhamra
Tamamen Rumca Nüshası MELEK sinemalarında
En neşeli, en zevkli mevzu - nefis şarkılar [10380]

Mesut bir evlenme

İstanbul Kız lisesi riyaziye muallimi Osman Nuri Beyin kerimeleri İlhan Hanımla, defterdarlıktan mütekait Feyzi Beyin mahtumları ve (Milliyet) tahrir ailesinden Reşat Feyzi Bey arkadaşımızın dün, Beşiktaş belediye dairesi nikâh memurluğunda akitleri icra kılınmıştır. Tarafeyne saadetler temenni ederiz.

RADYO

Bugünkü Program

İSTANBUL :

18 Gramofon.

18,30 Doktor Ali Şükrü tarafından (Çocukları soğuktan koruma) hakkında konferans.

19 Orkestra. Madam Reine tarafından taganni.

20 Eftalya Sadi H. ve Kemani Sadi Bey ve arkadaşları.

21,30 Gramofon.

22 Anadolu Ajansı, Borsa haberi, Saat ayarı.

ANKARA

12,30 - 13,30: Gramofon. 18 - 18,45: Orkestra: Thomas Ouverture Raymond, Bizet Fantaisie Garmen, Millocher Valse Carbetto. 18,45 - 20: Alaturka saz. 20: Ajans haberleri.

VARŞOVA 1411 m.

16,45: Plâk. (Hafif musiki). Müsahabe. 18: Tagannili konser. 18,30: Müsahabe. 19,25: Oda musikisi. (Trio). 20,05: Muhtelif müsahabeler. 21,05: "Fatinica" isimli üç perdelik oeperet (Suppé). 24: Müsahabe. 24,10: "Oaza" dansinginden: Dans musikisi.

BUDAPEŞTE 550: m.

18: Britanya otelinden: Dans musikisi. 19,05: Fr. ders. 19,30: Piyano refakatiyle Viyolonsel konseri. Nikolaus Zsambéki). 20,5: Bir saat Italyada. (Plâk refakatile). 21,35: Haberler 21,50: Taganini refakatiyle Org konseri. (Konservatuvardan). 23,35: Hava raporu. - Şandor Bura Sigan takımı. (Metropol kahvesinden).

VİYANA 518 m.

17: Alman operalarından parçalar. (Plâk). - Müsahabeler. 18,35: Konser. (Maria Deri - Spitzmiller; Wilhelm Müller; Cahrles Cermé). 19,05: Müsahabe. 19,20: İktısadî neşriyat. 19,45: Fr. ders. 20,05: "Montur'un sihiri" isimli musikili temsil. (Radyo orkestrası). 21,35: Etüdyan (talebe) şarkıları. (Londradan nakil). 22,05: Askerî konser. (B. Walton O'Donnell; Cecil Baumer; The Wireless Military Band). (Londradan naklen). 22,20: Avusturyaya dair İtalyanca konferans. 22,35: Son haberler. 23: Lehar salonundan naklen akşam konseri.

BÜKREŞ 394 m.

13: Haberler. - Plâk. 14: Haberler. - Plâk. 18: Karışık konser. 19: Haberler. 19,20: Konserin devamı. 20: Üniversite dersi. 2020: Plâk. 20,45: Konferans. 21,05: Mme. Lya Popovici - Vergü tarafından taganni. (Hayn, Tosti, Massenet, Lehar). 21,20: Senfonik konser. 22,05: Konferans. 22,15: Senfonik konserin devamı.

Davetler

Ehlî hayvan sergisinin küşat resmi

İstanbul vilâyeti ve Belediye riyasetinden :

30 T. Sani perşembe günü saat 14,5 ta Dolmabahçede eski has ahırlarda açılacak olan ehli hayvan sergisine ; İstanbulda bulunan muhterem meb'uslar ve şehir meclisi azasının teşrifleri rica olunur efendim.

* * *

İstanbul Müddeiumumiliğinden :

30 lira maaşlı İstanbul İcra memurluğuna tayin kılınan sabık asliye birinci hukuk mahkemesi zabit kâtiplerinden Mustafa Salâhattin Beyin acilen memuriyetimize müracaatı.

Yeni neşriyat

On yılın romanı

Etem İzzet Beyin *"On yılın romanı„* adlı bir romanı Maarif Vekâleti tarafından neşrolunmuştur. Eser, Türkiyenin kuruluşunu ve on yılın bütün safhalarını tahlil etmektedir.

Baro ajandası

İstanbul barosu münhasıran kendi azaları için tertip ettiği baro ajandasını bu sene de neşretmiştir. Ajandada baro levhası ayrıca münderiçtir ve alfabe sırasile tertip edilmiştir. Ajanda ayrıca millî ve dinî bayram ve tatil günlerini göstermekte, eski ve yeni senelerin karşılıklı cetvelini de ihtiva etmektedir.

Resimli baro levhası da pek yakında intişar edecektir.

Milliyet
Asrın umdesi "MİLLİYET" tir.
ABONE ÜCRETLERİ :

	Türkiye için L. K.	Hariç için L. K.
3 aylığı	4 —	8 —
6 „	7 50	14 —
12 „	14 —	28 —

Gelen evrak geri verilmez.— Müddeti geçen nüshalar 10 kuruştur.— Gazete ve matbaaya ait işler için müdiriyete müracaat edilir. Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

Ittihadı Millî
Türk Sigorta Şirketi
Harik ve hayat üzerine sigorta muamelesi icra eyler
Sigortaları halk için müsait şeraiti havidir
Merkezi idaresi : Galatada Ünyon Hanında
Acentası bulunmayan şehirlerde acenta aranmaktadır.
Tel. Beyoğlu : 4887. 8065

Milliyet'in edebî romanı: 54

KIR ÇİÇEĞİ

BURHAN CAHİT

(İnkılâp Romanı)

— Beyefendi, dedim. Rahatsız etmezsem sizden bir şey rica edeceğim, hayretle yüzüme baktı.

— Rica ne demek kızım. Söyle bakalım ne derdin var?

Onun bu baba halleri olmasa çok sıkılacağım.

Tabiatini bildiğim için hemen giriştim:

— Beyefendi. Sizin ahbabınız Şefik Bey bugün bana bir mektup göndermiş. Garip bir teklifte bulunuyor. Mektup işte.. Beni bir evlât gibi koruduğunuz için size danışmadan bir harekette bulunmıyacağım. Ve mektubu uzattım.

Reşit Bey koltuğa yaslandı. Ağır ağır okudu, gözleri satırlarda dolaşırken yüzünü tetkik ediyordum. Çünkü dikkat etmiştim. O kadar asabî bir adamdı ki ne okusa kararını yüzü ifade ediyordu. Şimdi bazan dudakları geriliyor, bazan gözleri parlıyor, bazan kaşları çatılıyordu. Bitirdi.

Bir daha okudu.

Yüzüme baktı:

— Sen ne düşündün.

— Hiç bir şey!

— Şefik Bey çok zengin, hovarda bir adamdır. Seyahat meselesi bildiğin gibi doğrudur. Teklifindeki on bin lira meselesi de kuru bir vaat olamaz. Çünkü hem zengindir hem böyle şeyler yapmasını sever, böyle bir Avrupa seyahati yapmakister misin?

— Maksadı anlayamadım efendim. Ben Reşit Beyin nesi olarak beraber seyahat edeceğim.

Reşit B. bu sözüme epey güldü.. İlâve ettim:

— Bir yıl beraber geziyoruz. Sonra ne olacağımıza karar veriyoruz. Zannederim teklifte bir yanlışlık olacak. Kararı verdikten sonra seyahat edilecek.. Pek iyi anlayamadım. Her halde Şefik Beyin mektubunda söylediğinin aksine.. Zeki bir kız değilim.

Reşit Bey mektubu ağır ağır zarfına koyarken mühim kararlar verdiği zmaanki gibi başını önüne eğdi.

— Kızım, dedi. İnsanları anlamak pek güçtür. En iyi kalplisi bile zevki için fenalık eder. Hattâ iylik yapıyorum diye yapar. Sana daha pansiyona çıkacağın zaman söylemiştim ya. Senin gibi genç, kimsesiz ve güzel bir kızın bu âlemde endişesiz kalmasına imkân yoktur. Ya bu gürültü içinde kaynayıp gidersin. Yahut tesadüfün binde bir lütfünü beklemek için temkinli, ihtiyatlı yaşarsın.

Şefik Beyin teklifine gelince. Ben bu işte Şefik Beyi pek samimî görmüyorum. Kendisini iyi tanırım. Böyle maceraları pek çoktur. Bu da onlara ilâve edilecek tatlı bir macera.. Fakat bilinmez.. Belki de ona vereceğin zevk fikrini değiştirip te seyahat sonunda, hattâ daha ilk günlerde senin hakkında kat'î karar verebilir.

Senin anlamak istediğin nokta şu olsa gerek. Şefik Bey bu seyahatte senin yanında ne sıfatla bulunacak.. Bunun mânâsını anlamak pek güç değildir. Şefik Bey zengin bir adam. Gezer, eğlenir, Avrupa seyahatleri yapar ve her seyahatte kendisine bir eğlence bulur. Kalbi doymamış ve maceraya idman etmiş bir adam. Bu seyahatinde de genç, toy ve güzel bir kızla vakit geçirecek.

Reşit Bey biraz durdu, düşündü, sonra bir şey hatırlamış gibi tekrar söze başladı:

— Zaten ilk gördüğü zaman bakışından seni gözü tuttuğunu anlamıştım. Hattâ yakın vakitlerde sana bir de isim takmıştı

Şaşaladım:

— Ne gibi efendim?

— İsmini öğrendikten sonra sana (Kır çiçeği) diyordu.

Şefik Bey bunu belki de iyi bir fikirle söylemişti, fakat sinirime dokundu.

Reşit Bey devam ediyordu:

— Onun fikrinde samimî olmayışı şundan anlaşılıyor ki bu bir yıl sonunda kendi kararından bahsetmiyor. Âdeta kendisi seninle evlenmeye hazır, fakat senin bir yıl sonra vereceğin kararı beklemek mecburiyetinde imiş rengini veriyor. Şimdi onun bu ince siyasetine karşı senin de yapacağın bir teklif olabilir. Meselâ dersin ki, seyahat sonunda verilecek kararların yola çıkmazdan evvel verilmesi daha münasiptir. Diye bilirsin. Onun bu teklifte bulunursun eğer niyeti temizse kabul eder. Sen de endişeden kurtulursun. Yalnız bir şey var. Hayatta vakia parasız saadet olmaz, bu muhakkak. Fakat her zaman da para umulan saadeti getirmez. Hattâ bazan mevcut saadeti yıkar. Şefik Beyin kabul ettiğini farzetsek onunla mes'ut olacağını tahmin eder misin. Bazı mühim dakikalarda insan fikrile değil sinirile neler yapıyor.

Şefik Bey şimdiye kadar gördüğüm hallerile beni âdeta ürkütmüştü. Onun maceralı hayatı, her gördüğü güzel kadını elde etmek hevesi, birinden yüz bulamadığı zaman ona başkalarile nümayiş yapması, en sonra beni âdeta para ile satın alır gibi böyle muhayyel bir izdivaç bahanesile seyahate çıkarmağa kalkışması zaten hiç bir samimî alâka duymadığım bu adamdan beni müthiş surette ürkütmüştü. Balo dönüşü Reşit Beyi apartımana kadar getirmek için ne kadar çalışmıştım. Onunla bir seyahate değil, Taksimden tunele kadar otomobille gitmeğe bile cesaretim yok.. Hayatta çok emniyetsizlik gördüm. Artık herkesten şüpheleniyorum. Şefik Bey gibi adama insan hayatını nasıl bağlar.

Reşit Beyin âdeta gözleri dolmuştu:

— Gönlüne göre mes'ut olacağına şüphe etme, sen de bu yüksek düşünce varken mes'ut olmamana leri endişeli görünüyordu.

— Hayır Beyefendi, dedim. Ben fakir bir kızım. Fakat satılık değilim.

Reşit Bey bir müddet düşündü. Sonra başını kaldırdı:

— Seni çok takdir ettim, dedi. Yerinde başka biri olsaydı bu teklifi bir piyango gibi telâkki eder hem bir yıl mükemmel bir Avrupa seyahati yapar, hem sonunda cebine on bin lira koyup keyfine bakardı. Bu verdiğin karar çok yüksek bir kalbin olduğunu ispat ediyor.

Sesim kısılmış gibiydi:

— Ben çok acı çektim Beyefendi artık mes'ut olmak istiyorum. Elinde peynir ekmem sepetlerile ve iyi kalpli insanların yardımlarile vatanımı arayup bulan bir genç kız için biraz gönül rahatı çok görülmez zannederim. Benim gözümde ne yüksek kibar hayatı, ne mükemmel Avrupa seyahatleri var. Allah beni mes'ut edecekse gururumu, şerefimi kırmıyacaktır.

Reşit Beyin âdeta gözleri dolmuştu:

— Gönlüne göre mes'ut olacağına şüphe etme, sen de bu yüksek düşünce varken mes'ut olmamana

TAYYARE

BULUTLAR

Yazan: N. D.

Kuvvetli kış günleri geldi gözüktü. Renklere şiddet, ruhlara neşe, vücutlara sıhhat veren güneşe artık veda etmek lâzım geliyor.

Dört ay hep yağışlı günlerle geçecek ve bu günler, bize, ılık güneşli ilk baharı hasretle aratacak...

Güneşin her şeyi beyaza boyadığı memleketlerde yaşıyan insanlar, hiç şüphe yok ki, güneşe set çeken bulutlara pek öfkelenirler.

Bulutlaria başları hoş olmıyan insanlar arasında İstanbul halkı başta gelse gerektir.

Öyle ya! Marmara ufuklarından,

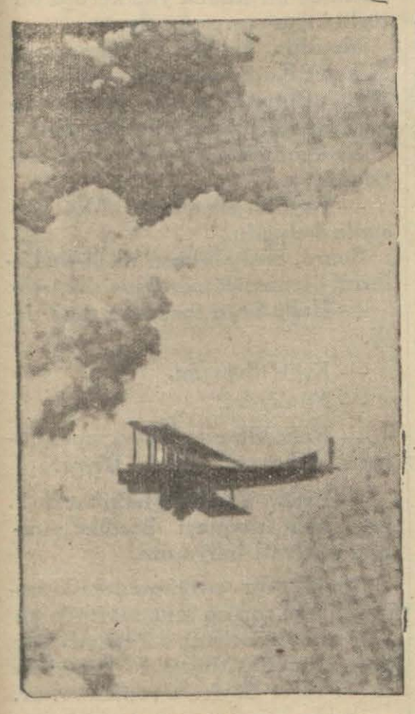

bazan yayıla yayıla, bazan yığıla yığıla, sökün eden siyah bulutlar, İstanbul semalarını bir kapladı mı, tamamdır mesele. Yaz kış, mevsim ne olursa olsun, gökteki muslukların hemen açıldıkları görülür. Günlerce ahmak ıslatan şeklinde, devam eden bu yağış ortalığın zevkiri kaçırır. Damların oluklarından akan sular ensesinden içeriye sızarken, ayağınızın altında oynıyan döşeme taşlarından sıçrıyan sulu çamurlar, paçalarınızın içlerinden dizlerinize kadar yükselir...

İstanbul halkı nasıl bulutlardan memnun olmıyan insanlar kafilesinin başında gelirse, bende bulutlardan memnun olmıyan İstanbul halkının öylece başında gelirim.

Havada ne zaman bir iki parça bulut görsem hemen âsabım bozulur.

. . . . . .

Semaları kaplıyan bulutların şekilleri ne olursa olsun, bunların menşelerinin hep ayni olduğu görülmüştür.

Filhakika, bulut, sıcak havanın yüksek mıntakalarda tekâsüf eden rütubetinden teşekkül etmektedir.

Küçük su damlaları toplantıları diyebileceğiniz bulutlar, serbest bırakılan her cisim gibi arzın cazibesine tabidirler. Ancak bunların sutukları gâyet batî bir seyirle vukua gelir ve bu sukutu anlamak kolay olmaz. Çünkü alçalan kısımlar sıcak mıntakaların harareti müvacehesinde buhar haline geçerek tekrar yükselirler. Öyle ki, daimî tebahhur ve tekâsüf hâdisesiyle bulutların alt tabakalariyle üst tabakaları arasında mütemadî bir alışveriş husule gelir.

Menşeleri bir olan bulutların, manzaralarına ve yüksekliklerine göre bir takım isimleri vardır.

Bulutlar yüksekliklerine göre tasnif edildikte, bunları üç sınıfta toplamak mümkün olur:

I. — Yüksek bulutlar (6000 ilâ 12000 metre). — Bu sınıfa dahil olan bulutların anaları "Sirüs" denilenlerdir.

"Sirüs"ler gölgesiz olup altı köşeli ince buz iğnelerinden müteşekkil olup depresiyonların yüksek rüzgârlarına tâbi bulunurlar. Bunların mevcudiyeti fena bir havanın habercisidir.

Bu yüksekliklerde "Sirüs" lerin meydana getirdiği iki türlü bulut daha vardır: "Siro - Stratüs" ler, „Sirü-Kümülüs"ler.

Vasatî 7000 metre irtifada dolaşan ikinciler, hava cereyanlarına göre şekil alan ve koyun sürülerine benziyen bulutlardır.

Bunlar fırtına habercileridir.

II. — Orta bulutlar (2000 ilâ 6000 metre). — "Alto - Kümülüs" ve " Alto - Stratüs " namlarını alarak iki kısma ayrılan bu bulutların ikincileri kalın ve esmer renkte olup yağmur müjdecileridir.

III. — Alçak bulutlar (2000 metreden aşağı). — Bunlar da üç kısma ayrılır:

"Kümülüs ve „Strato - Kümülüs" ler; "Kümülüs - Nembüsler" ; „Membüs"ler.

Pamuk denklerini andıran birinciler iyi bir havayı esmer renkte ve çok kalın olan ikinciler fırtınayı; 1000 metreyi geçmiyen üçüncüler yine fena ve yağmurlu bir havayı bildirirler.

Cenubî Amerika yollarında Fransız Alman rekabeti

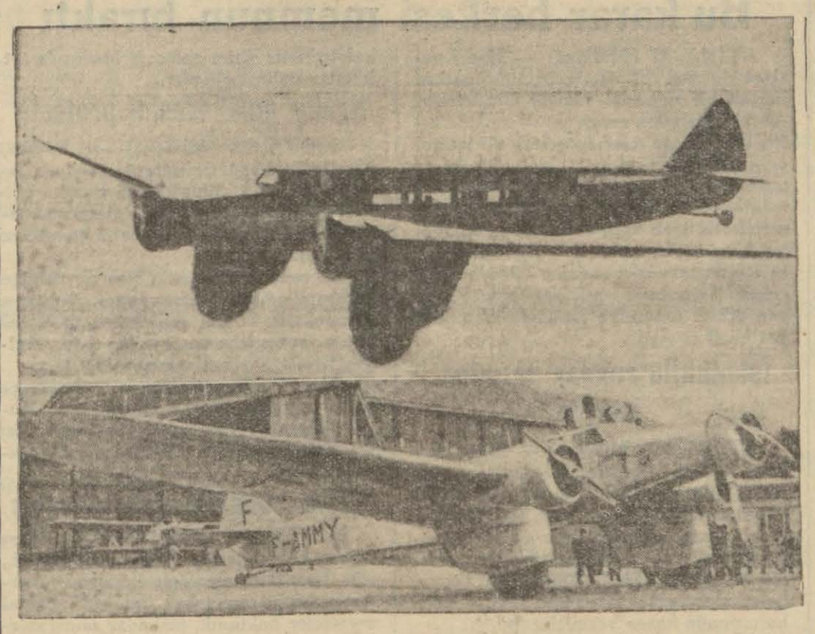

Merkezî Avrupadan Cenubî Amerikaya uzanan hava yollarında senelerdenberi devam etmekte olan Fransız Alman rekabeti gün geçtikçe şiddet kesbetmektedir.

Garbî Amerikadaki müstemlekeleri dolayısile bu yollarda müteferrik bir vaziyet sahibi olan Fransa, senelerdenberi, Paristen kalkan ve Sent Lui'den Avizolarla Natal'a varan ve oradan da sahil boyunca Boenos-Ayres'i boylıyan bir hava yolu işletmektedir.

Halbuki, Cenubî Amerikada mühim bir ekalliyet sahibi olan Almanya da, oraları kendisine yaklaştırmak için bu yoldan geçen hava postaları tesis etmeğe istemektedir. Rekabet mücadelesi şeklinde başlıyan anlaşamamzlık nihayet posta tayyareleri inşaatında bir yarış şekline dökülmüştür.

Almanlar bir taraftan seri tayyareler imaline çalışırken diğer taraftan da Bahrimuhit ortasına bir istasyon gemisi getirip demirlemişler ve Fransızların avizolarla geçtikleri Bahrimuhiti onlar, bu gemide istasyon yapan, tayyarelerle aşmak teşebbüsüne girişmişlerdir.

Yukarıdaki iki resim, Fransızların bu hatta kullanmak üzere tecrübelerine giriştikleri yeni bir posta tayyaresini göstermektedir.

550 şer beygirlik üç "Hispauo - Suiza motörünün çektiği bu tayyare "Deuvoittine„ fabrikalarında meydana getirilmiş olup "D 332„ tipindedir. "Emeraude„ ismini taşıyan bu tayyare her türlü istirahati cemeden bir kabiliyete içinde on yolcu taşımaktadır.

Paris - Dakar arasında yaptığı ilk tecrübesinde 300 kilometreyi bulan bir süratle seyretmiş ve bu mesafeyi 25 saat 45 dakikada katetmiştir.

"Emeraude„'in bu tecrübe uçuşundan bir gün evvel Alman hava nakliyat şirketinin " Luft Hausa " iki deniz tayyaresi — deniz ortasında demirli bulunan "Westfalen„ istasyon gemisinden istifade suretile — bu hava yolunun, Afrikayı Amerikaya bağlıyan Gambie - Natal kısmını 15 saatte geçmiştir.

Bu uçuşlardan alınan neticeler ne olursa olsun, bu rekabetin henüz kat'î bir safhaya intikali için hava sanayiinin daha bir müddet inkişafını beklemek zarurî olduğu muhakkaktır.

Yeni bir Elikopter

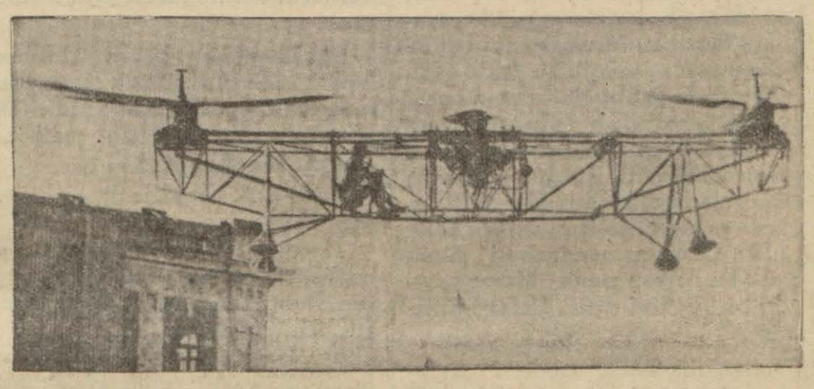

Havadan ağır uçuş vasıtalarının yalnız motörlü ve motörsüz tayyareler olduğu zannedilmesin. Bunlardan başka — henüz tekemmül edememiş olduklarından dolayı teammüm etmemiş olan — daha bir çok cihazlar vardır. Bu sütunlarda bahsetmiş olduğumuz otojirlere pek benziyen bu cihazlar da tayyareler gibi motörlüdür.

Şekil ve uçuş prensiplerine göre bu cihazlar üç sınıfa ayrılırlar:

1 — Ornitopterler. — Kuşlar gibi kanat çırpmasile uçan makineler;

2 — Elikopterler. — Taşıcı kanatlar yerine taşıcı pervaneleri bulunan makineler;

3 — İiroplanlar.— Devvar kanatları bulunan makineler.

Yukarıdaki resim, Belçikalı bir mühendis tarafından meydana getirilen bir elikopteri göstermektedir.

Bu elikopter, tecrübelerinde, 9 dakika 50 saniye havada kalmağa muvaffak olarak dünya rekorunu kırmıştır.

Cihazın uçuş nizamındaki sikleti 932 kilo olup 200 beygirlik bir Reuard motörile mücehhezdir. Motörün çevirdiği iki pervaneden her birinin kutru 7,20 metredir.

Galatasaraylıların Motörsüz Tayyare Amatörleri Birliği

Bu sütunlarda memleketimizde motorsuz tayyareciliğin inkişafı lüzumundan müteaddit vesilelerle bahsetmiştik.

Tayyare Cemiyetinin naşiri efkârı olan "Havacılık ve Spor" mecmuasının son sayısında bu mevzu üzerinde yazılmış olan aşağıdaki yazıyı gördük. "Galatasaraylıların motorsuz tayyare Amatörleri Birliği" ne mensup bir gencin imzasını taşıyan bu yazıyı aynen naklediyoruz:

Memeleketimizde Avrupa terakkiyatını tamamiyle takip eden gerek ilim, gerek edebiyat, gerekse spor sahasındaki yeniliklere yakından alâka gösteren müesseselerden, hiç şüphesiz en mühimmi Galasataray lisesidir. Bu kıymetli ocağın tarihçesine ufak bir nazar atfedecek olursak memleketimizin ilmî, edebî, içtimaî ve siyasî hayatında ne büyük roller oynadığını, vatana ne büyük hâdim mütefekkirler yetiştirdiğini görürüz.

"Planeur"ün inşasına başlamak için ilk işareti kıymetli hocamız "Monsieur Bayen" verdi. Sarsılmaz bir azme malik olan bu zatın etrafında derhal yirmi kadar faal ve azimkâr arkadaş toplandı. "Avia" klübünden getirtilen plânları tetkik ettikten sonra, lâzım olan malzemeyi tedarik edip işe başladık. İlk hatvede rastladığımız müşkülât, aradığımız haşebî malzemenin burada bulunmaması oldu. Elimizdeki plânları tamamiyle takip edebilmemiz için, kanat iskeletini 1,5 milimetrelik kontrplakeden yapmamız lâzımdı. Alâkadar tüccarlara müracaat ettiğimizde tasavvur edemediğimiz müşkülâta tesadüf ettik. Hariçten arzu edilen evsafı haiz malzeme tedarik edemeyince, bir takım hesabat neticesinde, 1,5 milimetrelik kontrplake yerine 3 milimetrelik koyabilmek imkânını bulduk ve bu suretle inşaata başladık.

Mesaimizi yakından takip eden bazı gazeteciler, bizzat fizik lâboratuvarına gelerek faaliyetimize şahit oldular. Maalese bir yanlışlık neticesinde, bu gazeteciler, güya "Plâneur" aksamını, teferruatına varıncaya kadar, Avrupadan celbettiğimizi yazmışlardır. Halbuki biz, bir çivisine varıncaya kadar kaba malzemeyi piyasadan tedarik edip, mektebimizin lâboratuvarında bizzat çalışarak tayyaremizi yaptık.

Bu gün bu âletin her parçasını yapabilmek için mektebimizde kâfi derecede yer mevcut ise de parçaları takip âleti kurabilmek için maalesef vasi sahamız yoktur.

Teşkilâtımıza ve çalışma tarzımıza gelince, klübümüz şimdilik yirmi beş kadar faal, yani bizzat "Plâneur" ün inşasiyle meşgul olan, azadan mürekekptir. Aramızdan intihap ettiğimiz reis, kasadar, ve bir de her günkü mesainin neticesini kaydeden kâtip bu teşkilâtı idare eder. Her hafta başında, cumartesi günleri, reis haftalık mesai programını tanzim eder ve bir çok gruplara ayrılan azalara haftalık vazife tevzi eder. Her grupun başında bir ustabaşı vardır, ve her grup "Plâneur„ ün bir parçasından mes'uldür. İşte bu teşkilât sayesinde iki ay gibi kısa bir zamanda, derslerimizi ızrar etmiyerek, yalnız teneffüs saatlerinden ve bir de perşembe günleri öğleden sonraki vakitten istifade ederek "Plâneur„ meydana getirdik.

Nizamnamemizde kaydettiğimiz üzere maksadımız Türkiye havalarında motörsüz tayyare ile uçmak ve bu uçuş tarzını memleketimizde bunun taammümüne çalışmaktır, ve bu suretle bizden eski, bir maziye malik olan Avrupa, bilhassa Almanya motörsüz tayyare klüplerinden geri kalmamaktır. Gelecek senelerin rekor listesinde bir Türk amatörünün ve bir Türk "Plâneur„ ünün ismini görmek, bize ilk adım için büyük bir şeref olacaktır. Onlarla bizim aramızda bir haylı sene farkları var. Fakat bu fark bir az gayretle kolaylıkla kazanılabilir. Bizi şimdi mekteplerine davet eden bu ecnebi meslektaşlarla, yarın, spor sahasında olduğu gibi bu sahada da boy ölçüşmek imkânı hasıl olabilir.

Yarınım, ideal motörsüz tayyare plânı niçin bir Türk mühendisinin olmasın?

Mizah köşesi

ANLAŞAMIYORLARMIŞ

— Pilot efendi! Motorun gürültüsünden birbirimizi işidemiyoruz. Biz konuştukça motoru kesin, rica ederim.

İRTİFA REKORU..

— Bütün rekorları astık azizim.
— Evet, o kadar yüksekteyiz ki, yer bile gözük miyor.

Lindberg

VUERROLİZ (Laspalmas) 27 A.A. — Lindberg ile zevcesi dün saat 7,30 da Villacisneros'a müteveccihen uçmuşlardır.

MADRİT, 27 (A.A.) — Lindberg radyo ile Laspalmasdan Villacisneros'a gelmekte olduğunu bildirmiştir.

Bir adam karısını, Kaynanasını vurdu

(Başı 1 inci sahifede)

baki şimdi çocuğun elbiselerini vermek üzere bizi evine çağırdı. Korkuyoruz, bir polis memuru veriniz de evegidelim. Bu adam bizi belki öldürmek için çağırmıştır.„ demişler, fakat zabıta memurları "size bir şey yapamazlar, siz gidiniz„ demiş ve onlar da gitmişlerdir.

İki gün evvel Aptülbakinin oğlu Tahtakalede oturan annesinin yanına kaçmıştır. Aptülbaki karısının oğlunu kaçırdığına kızmışsa da gidip bir şey söylememiştir. Evvelki akşam saat altıya doğru Aptülbakinin karısı Cemile ve annesi Hanife Hanımlar Aptülbakinin odasına gelmişlerdir. Aptülbaki karısile kaynanasını mutadı hilâfına çok iyi karşılamış, odasına alarak yer göstermiş, iltifat etmiştir.

Aptülbaki karşıdaki çaycı Rıza Efendiden kaynanasile karısına birer çay ısmarlamış, sağdan soldan konuşmuştur. Bir aralık karısı para istemiş bunun üzerine Aptülbaki yerinden kalkarak:

— Sizin için 10 lira ayırdım. Şurada minderin altında duruyor, demiş ve elini minderin altına soktuğu gibi koca bir pala çıkarmıştır. Ana ile kız koca palayı görünce şaşırmışlar, fakat ne olduğunu anlamıya fırsat bulamadan pala ve belinden çıkan bir pıçak Cemile kadının raskele yerine saplanmıya başlamıştır. Darbeler mütemadî bir şekilde işlemiştir. Kızının kanlar içinde yere düştüğünü gören anası kendisini sokağa atmıştır. Aptülbaki kaynanasının sokağa fırladığını görünce peşinden dışarı kosmuş, kapının önünden kolundan yaralıyarak kaynanasını da yere düşürmüştür.

İki kadının feryadına civarda kahvelerde oturanlar yetismiş, yaralılar hemen otomobille Beyoğlu zükûr hastahanesine kaldırılmışlardır.

Aptülbaki cinayeti yaptıktan sonra kaçmışsa da Şehrininde yakalanmıştır. Aptülbakinin evinde bir pala, bir pıçak, bir kama, bir sustalı çakı, jilet ve büyük demir çiviler bulunmuştur. Aptülbaki cinayetini itiraf etmiş:

— Cemile başkalarile konuşuyordu, vurdum, demiştir.

Cemilenin yarası üçü başından, biri baldırından ve biri elinden olmak üzere beş yerindendir. Validesi Hanife Hanımın ise ikisi yüzünden, biri göğsünden olmak üzere üç yarası vardır. Cemilenin yaraları biraz ağırdır. Fakat şimdilik tehlike yoktur.

Adliyede sabıka teşkilâtı

(Başı 1 inci sahifede)

rını zabıt ve tasnif eden adlî bir teşekkül mevcut değildir. İstanbul emniyet müdürlüğündeki daktiloskopi dairesi sabıka kayıtlarını tutmakta ise de bu kayıtlar adlî işlerde ihticaca salih değildir, çünkü: daktiloskopi dairesi yakalanarak mahkemeye sevkedilmiş ve parmakizi alınmış her şahsı sabıkalı olarak kaydetmektedir. Halbuki adliyece matlûp olan sabıka kesbî katiyet etmiş mahkûmiyettir. Mahkûm olmuş, fakat mahkûmiyeti affedilmiş bir suçlu hiç bir zaman sabıkalı addedilememekte olduğu gibi mahkûmiyeti katiyet kesbetmemiş olanlar da sabıkalı sayılamamaktadır. Temyiz mahkemesi daktiloskopi dairesinin kayıtlarına istinaden verilen kararları daima nakzetmektedir. Bunun için mahkemeler sabıka kayıtlarını mahalli hapishanelerden sormaktadır. Halbuki mahalli hapishanelerin de tasnif edilmiş, vicdanî kanaat tahassülüne medar muntazam sabıka kuyudatı yoktur. Sonra bu kayıt pek mahdut kalmaktadır. Meselâ İstanbul mahkemesinde muhakeme edilen bir maznunun diğer bir vilâyette müteaddit sabıkaları olduğu halde burada sabıkası olmadığı anlaşılmaktadır. Bittabi diğer sabıka kayıtlarını tahfif imkânı da bulunamamakta, bu suretle kanunun ruh ve maksuduna muhalif hareket edilmiş bulunulmaktadır. İşte bu pek mühim noksanlık son af kanununun tatbikatı esnasında ehemmiyetle kedisini göstermiştir. Sonra teşkil edildiği günden beri üç dört müstesna vakadan başka müsbet ve fiilî bir faydası görülmeyen daktiloskopi dairesinin de bu münasebetle faydalı bir hale ifrağı düşünülmüştür. Adliye vekâletinde bu hususta tetkikat yapılmaktadır. Vekâlette kesbi katiyet etmiş ceza ilâmlarına müsteniden bir sabıka bürosu tesisi takarrür etmiş ve ihzarî faaliyetlere de başlanılmıştır. Her mahkeme kesbi katiyet etmiş ilâmlarının bir suretini bu büroya gönderecek, büro da mahkûmiyet ve sabıkalar suçluların isimlerine göre ve alfabe sırasile ayrı, olarak tasnif edilecektir. Bütün Türkiyedeki mahkûmiyet ilâmları bu büroda tasnife tâbi tutulacağı cihetle herhangi bir mahkemeden herhangi bir şahıs hakkındaki sabıka kaydı talebi de burada kolayca ve şamil olarak derhal bulunabilecektir. Bir taraftan bu teşkilât yapılırken, diğer taraftan bugünkü halile adlî ve inzibatî hiç bir işe yaramıyan, fakat aslında pek mühim faydaları olan daktiloskopi dairesinin de ıslahı ve bu adlî büroya merbut müstakil bir teşekkül haline ifrağı da düşünülmektedir. Maamafih bu hususta kat'î karar verilmiş değildir. Takarrür eden hususu Adliye ve kâletinde bir sabıka bürosu tesisidir ve şimdiden tecrübe mahiyetinde olarak ihzarî faaliyetlere başlanılmıştır. Kesbi katiyet temiş bütün ilâmlar vekâlete gönderilmektedir. Büro teşekkül edip tesmen faaliyete geçer geçmez artık mahkemeler sabıka kayıtlarını bu bürodan soracaklardır.

Fransız kabinesi

(Başı 1 inci sahifede)

miyen M. Herriot, Chautemps kabinesile olan tesanüdünü göstermek üzere, Milletler Cemiyetinde murahhas olmayı kabul etmiştir.

M. Herriot'nun siyasî işlerde Fransayı temsil etmek ihtimali de vardır.

Kabine Elysée'de

PARİS, 27 (A. A.) — Yeni kabinenin M. Lebrun'e takdimi merasimi bir saat sürmüştür. İçtima bitince M. Chautemps, riyaset ettiği hükûmetin gayeleri maliye umurunun kuvvetlendirilmesile memleket emniyetinin muhafazasından ibaret olduğunu kendisile arkadaşlarının hemen işe girişeceklerini söylemiştir.

Nazırlar kabinenin parlâmentoya takdimi tarihini henüz kararlaştırmış değillerdir.

7882

Tevfik Rüştü Bey

(Başı 1 inci sahifede)

sabah saraya giderek deftere ismini kaydettirmiş ve müteakiben hariciye nazırı M. Yevtiç'e mülâki olmuştur. Saat onbirde Kral Alexandre Tevfik Rüştü eByi kabul etmiştir. Mülâkat yarım saat sürmüştür. Öğleyin Tevfik Rüştü Bey, başvekili ziyaret etmiş ve saat 13 te hariciye nazırı M. Yevtiç kendisi şerefine hususî bir öğle yemeği vermiştir.

Yemekte Tevfik Rüştü Bey ve maiyeti, Başvekil„nazırlar heyetine memur kramer ve Çimenkoviç, ticaret ve sanayi nazırı, hariciye nazır muavinleri Yurtiç ve Puriç, Türkiye sefiri Haydar Bey ve sefaret erkânı, hariciye nazareti müdürleri, Yuğoslavyanın Ankara seiri Yankoviç ve hariciye nazaretinin diğer erkânı hazır bulunmuştur.

Vekil B. in gazetelere beyanatı

BELGRAT„ 27. A.A. — Tevfik Rüştü Bey Yuğoslavya matbuatı mümessillerini kabul ederek Balkanların umumî vaziyetinden bahsetmiş Yugoslavya Kralı Alexandre Hazretlerinin yüksek teşebbüslerinden mütevellit mesut neticeleri ve Kralın İstanbula yaptığı ziyaretin Türkiyede bıraktığı derin intibaları ehemmiyetle kaydeylemiş ve " Gazi Hazretlerinin ve Türk milletinin, Yuğoslavya hükümdarına karşı duydukları büyük muhabbeti Belgratta ifade edceğim" demiştir.

Tevfik Rüştü Bey Türk-Yugoslav misakının imzasından başka iki memleketi alâkadar eden bütün meseleler hakkında da Yugoslavya hariciye nazırı ile noktai nazar teatisinde bulunacağını söylemiştir.

Tevfik Rüştü B. Sofya yoluyla dönecek

BELGRAT, 27 (Milliyet) — Tevfik Rüştü Bey, çarşamba günü yani bu ayın 29 unda buradan Sofya tarikile İstanbula hareket edecektir. Sofya istasyonunda ise Bulgar Başvekili M. Muşanov tarafından da karşılanacaktır.

Ehlî hayvan sergisi

(Başı 1 inci sahifede)

sat, vilâyet ziraat müdürü Tahsin, sabık zootekni müfettişi Mitat, vilâyet aygır deposu müdürü Abdülkadir, Bakırköy baytarı Lûtfi, merkez baytarı Şemsi ve Baki Beylerden mürekkep bir heyet tarafından sabah saat 10 dan itibaren hayvanlar gözden geçirilmiş, hyvan sahiplerine verilecek ikramiyeler için puvantaj yapılmıştır. Sergi bu sene diğer sergilere nazaran daha iyi ihzar edilmiştir. Geç açılmasına nazaran bu sene sergide 2 aygır, 22 kısrak, 46 tay, 9 eşek 8 boğa, 16 inek, 1 deve, 22 koç, 40 koyun olmak üzere 166 muhtelif hayvan kaydedilmiştir. Çarşamba günü sıra tasnifleri yapılacak ve perşembe günü saat 14, te sergi vali ve belediye reisi Muhittin Bey tarafından açılacaktır. Sergi cumartesi güün akşamına kadar açık kalacak ve halk meccanen sergiyi gezecektir.

Türkgücü idman yurdu kongresi

Türkgücü İdman Yurdundan: Heyeti umumiye kararile bir hafta sonraya bırakılan kongremiz 30 - 11 - 933 perşembe günü akşamı saat 18 de in'ikat edecektir. Yukarda mukayyet azanın teşrifleri rica olunur.

On cümhuriyet senesinin ecnebi gözüyle bilânçosu

Hangi cepheden bakılsa inkişafa doğru mesut bir değişiklik görülür

[Lozan Darülfununu profesörlerinden M. L. Morf, Türkiye Cümhuriyetinin ilk on yılı hakkında bir makale neşretmiştir. Bitaraf bir ecnebi gözü ile memleketimizde on sene içinde yapılan işlerin nasıl görüldüğünü göstermesi itibarile makaleyi iktibas ediyoruz:]

29 Teşrinievvel 1933 te Cümhuriyetçi Türkiye onuncu senesini tesit ediyor. Bu zaman zarfında Türk milletinin ve rehberlerinin enerji ve feda kârlığı sayesinde ortadan kaldırılan müşkülâtı göstermek faydasız değildir.

1908 e kadar Osmanlı İmparatorluğu mutlak bir saltanat halinde idi. Bu tarihte "Jön Türkler" in tesirile mutlakiyet meşrutiyete tahavvül etti.

Cihan Harbi ve 1920 Sevr muahedesi küçülmüş ve inhilâl etmiş bir imparatorluk bıraktılar. 1920 - 1922 Yunan istilâsı "Anadolu ve Rumeli müdafaai hukuk cemiyeti' azalarının millî duyğularını uyandırmıştı. Pek ipidai vesaitle mücadeleye atıldılar.

1921 de Başkumandan tayin edilen Mustafa Kemal evvelâ Yunan ordusunun ileri hareketini durdurdu. Bilâhare 1922 de düşmanı tamamiyle imha etti.

Düşmandan tahlis edilen vatanı yeniden düzeltmek icap ediyordu. Birinci iş saltanatı ortadan kaldırmak oldu (1 Teşrinisani 1922). Sonra uzun münakaşalardan sonra bir çok meseleler arasında memleketin hudutları meselesini de haleden Lozan muahedesi imzalandı (24 Temmuz 1923).

"Halk Fırkası" tesis olundu ve gayelerini tahakkuk ettirmiş olan "Müdafaai hukuk cemiyeti" ni istihlâf etti.

Ankara, Türk hükûmetinin idare merkezi olarak seçildi ve 29 Teşrinievvel 1923 te Türk Cümhuriyeti ilân olundu.

Türkiye Cümhuriyetinin Osmanlı İmparatorluğundan tevaris ettiği kısımlar. Aktif:

1 — Hanedandan kalma takriben iki milyon Türk altını kıymetinde eşya.

2 — Aşar vergisi, bu gelir Yunan ordusunun istilâsı dolayısiyle son derece azalmış bulunuyordu.

3 — İnhisarlar.

Pasif:

1 — Din ve siyaset noktai naazrlarında tefrikaya düşmüş bir halk.

2 — Büyük kısmı tekrar inşa olunmaya muhtaç bir memleket.

3 — Memleket dahilinde tedavül eden ve hiç bir karşılığı bulunmıyan 158 mliyonluk kâğıt para.

4 — İmparatarluk borçları. Bu borçlar imparatorluğun varisleri arasında taksim olunduktan sonra Türkiyenin senelik vereceği miktar 2 ilâ 3,4 milyon Türk altın lirasını buluyordu.

Anlaşılıyor ki, halledilecek mesele çok büyüktü ve ilk görüşte tahakkuku, gayri kabil addolunuyordu.

Türk milletinin birliğini temin etmek için evvelâ ecnebi tesiratiyle ve dahilde sultanların taraftarları ile mücadele etmek icap etti.

Cümhuriyet, komşularının takdir hürmetini celbeden bir ordu teşkil, hanedan azasını nefi, dinî mahkemeleri lâğv ve Cümhuriyet rejiminden ilham alan kanunlar ihdas ederek bu birliği tesise muvaffak oldu.

Türk ve Yunan akalliyetlerinin mübadelesi de memleket işlerinde ecnebi tesirlerini izaleye yarayan tedbirlerden birisini teşkil eder.

Rusya ile tesis olunan samimî diplomasi münasebatına rağmen bolşevizm le mücadele şiddetli oldu.

Sulh ve dahilî asayiş ziraati inkişaf ettirmeğe bais oldu. Hükûmetin ve Ziraat Bankasının yardımlariyle istihsal çoğaldı. Hayvan vebasına karşı açılan mücadele mükemmel neticeler verdi. Hastalıklı hayvanlar 1923 te (27,000) den 1932 de (166) ya düştü.

(1925) te âşâr kalktı ve halk tarafından sevilmiyen bu verginin yerine kazanç üzerine istinat eden başka vergiler ihdas olundu.

Bir çok esbaptan doğan Kürt isyanı bir kaç aylık tenkil hareketini icap ettirdi.

Kadastro teşkilâtlandırıldı: Uzun mesaiyi istilzam eden bu eser emlâkin mübadelesini teşkil edecektir.

İnhisarlar ıslah ve teksir edildi. Müskirat inhisarı alkoli memleket dahilinde imale başladı.

Ticaret, Ceza, Deniz, İcra ve İflâs ve Medenî kanunlar ıslah olundu. Bu suretle taaddüdü zevcat kaldırıldı, aile ismi kuruldu Kadınlara bazı hususatta intihap hakkı verildi. Türk mahkemelerinde kadın hâkim görülmeğe başlandı.

Yollar ve köprüler ıslah ve tezyit olundu. Halihazırda (30,000) kilometrelik yol araba nakliyatına müsaittir.

Mevcut demiryoları hükûmet tarafından satın alındı ve (2,000) kilometre yeni şimendifer yapıldı.

Mübadeleyi teshil ve sanayii teşvik için daima inkişaf eden bankalar kuruldu. Son seneler zarfında bu bankalar iktısadî buhranın tesirinden masun kalmadılar. Fakat bilânçolarının tetkikinden sağlam esaslara istinat ettikleri anlaşılmaktadır.

Yeni bir Merkez Bankası ihdas olundu. 158 milyonluk mütedavil kâğıt para devlet tarafından gösterilen bazı garantiler mukabilinde bu bankanın uhdesine verildi. Halihazırda bu paraların altın karşılığı yüzde 10 u geçmiş bulunuyor.

Bu son on sene zarında tedavüldeki kâğıt para miktarı tezyit edilmemiştir.

Türkiyenin bütçesi mütevazindir. Fazla olarak son senelerin hesabı katileri bir, ikisi müstesna varidatın masarifata nazaran bir fazlalığını göstermektedir.

Varidatın kriz dolayısiyle tenakusuna mukabil masrafların azaltılması için hükûmet ve Millet Meclisi sıkı tedbirlere müracaa tettiler. Bu meyanda memurlar maaşlarının 1929 senesine nazaran yüzde 30 a kadar yükselen bir nisbette kesilmesine riza gösterdiler.

Krizi teakup edecek devirde Türkiyenin hesabatı daha iyi bir manzara arzedecektir. Tevaris edilen harici borç miktarı son itilâf mucibince (100) milyon altın Türk lirasından (8) milyona inmiştir. Bu da 14 milyonu tecavüz eden bir millet için pek ağır değildir.

Hiç şüphesiz iktısadî ve ilmî inkişafı için yeni Türkiye daha bazı fedakârlıklara katlanacaktır. Yeni Türk harflerinin kabulündenberi Maarif çok terakki etmiştir. İlk mektep talebesi 1923 te (336,000) den 1932 de (542,000) e, orta mektep talebesi ayni zaman zarfında (6,000) den (30,000) e çıkmıştır. Liseler, yüksek mektepler ve Darülfünun talebesinin artma miktarı bu nisbetleri geçmektedir.

Halihazırda yüksek tahsilin yeniden teşkilâtlandırılması ile uğraşılmaktadır.

Türkiye sulhperver bir millettir. Komşularının hiç birini endişeye düşürmemektedir. Bir çok devletlerle dostluk muahedeleri aktetmiş bulunmaktadır.

Türkiye kendisini alâkadar eden işlerde muhtar ve müstakil hareket etmektedir ki, bu gayet sarih bir haktır. Eskiden kapitulâsyonlara mazhar olan Avrupa artık bu hakikati anlamalıdır.

1923 te Lozanda Lord Görzon İsmet Paşaya: "Siz, Türkler demiryollarınızı millileştirmek istiyorsunuz, fakat biliniz ki, onları satın alacak paranız yoktur, bir gün onları tekrar sizden alacağız".

Satın alınan (3,000) kilometre demiryoluna Türkiye yeniden (2,000) kilometre daha ilâve etti.

Lord Görzon'un kehaneti, Türkiye için fahr ile söylenilebilir, tahakkuk etmedi.

Başında Gazi ve İsmet Paşa gibi adamlar bulunan Türkiye muvaffakiyet yolunda yürümektedir.

Başarılacak müşkûlât henüz çoktur; fakat bertara edilecektir. Yeni merkez Ankara şehrinin fevkalâde inkişafı Türk milletinin ve şeflerinin nelere mukadder olduklarını göstermeğe mükemmel bir misal teşkil etmektedir.

Lozan Darü'fununu Profesörlerinden

M. HORF

Balkan haberleri

Yunan muhalifleri Meclise gelmeğe razı oldular

Bu karar herkesi memnun bıraktı

ATİNA, 27 (Milliyet) — Siyasî vaziyet iki muhalif zümrenin anlaşmasına müsait bir safhada inkişaf etmektedir. Af meselesinden sonra şimdi muhalefetin meclise gelmesi meselesi ile iştigal edilmektdir. Hükûmet bu onktada da muhalefeti memnu edecek şekiller aramaktadır. Muhalefet mahafilinde artık meclisten uzak kalma zamanın nihayet bulduğu söylenmektedir. Muhalefet haftaiçinde meclis mesaisine iştirak edecektir. Bu haber memlekette sükûn isteyen efkârı umumiye üzerinde memnuniyet hâsıl etmiştir.

İstanbullu rumlar tazminat isteyor

ATİNA, 27 (Milliyet) — İstanbullular birliği riyasetinin daveti üzerine 5170 numaralı kanun mucibince tazminat almağa hakları olan İstanbullular dün saat onda Alambera tiyatrosunda meting yapmışlar, tazminat meselesinin bir an evvel halledilmesi için lâzımgelen makamlar nezdinde teşebbüsatta bulunmağa karar vermişlerdir.

M. Çaldaris - M. Condilis ihtilâfı

ATİNA, 27 (Milliyet) — Başvekil ile M. Kondilis arasındaki ihtilâf devam etmektedir. M. Kondilis dün ve evvelki gün Harbiye nezaretine gelmemiştir. İhtilâf Kondilisin dostu mebus M. Radopulos'u müsteşarlığa tayin etmek istemiştir.

İstanbul - Atina telefonu

ATİNA, 27 (Milliyet) — Selânik yolu ile bugünden itibaren Avrupanın muhtelif şehirleri ile telefon muhaberesi başlıyor. Atina ile İstanbul arasındaki muhabere için 6.30 altın drahmi ücret tayin edilmiştir.

Yunan Cümhuriyetini muhafaza

ATİNA, 27 (Milliyet) — Dün saat 11 de (Cümhuriyet idaresinin muhafazası) için (Etual) sinemasında bazı âyan ve mebusan azaları tarafından konferslar verilmiştir. Bu koferanslarda bütün cümhuriyetçi vatandaşlar hazır bulunmuşlardır. Lâkin bu toplatnı yavaş yavaş bütün cümhuriyetçi âlemin iştirak etmesi ile büyük bir miting şeklini almıştır.

Romanyada kadın polisler

BÜKREŞ, 27 (Milliyet) — Romen Dahiliye nezareti, Üniversite mezunu Mm. Nataliya Oprescu ile Sosyoloji mezunu Ml. Daniela Antonescu hanımları sivil polis memurluğuna tayin etmiştir. Bunlarla, Romanyada kadını polisliğe ilk adım atılmaktadır. Diğer kadınlardan Mm. Elena Romainstanu ise Cemiyeti Akvamda (Kadın ve çocuk ticareti aleyhtarı) heyetinde Romanyayı temsil etmektedir.

Balkan Hariciye nazırları bir arada

BÜKREŞ, 27 (Milliyet) — Romen Hariciye nazırı M. Titulescu'ya iadei ziyaret maksadile, kânunusani içinde bir çok Balkan Hariciye anzırlarının buraya gelmesi beklenmektedir. Bunlardan, Hariciye vekilimiz Tevfik Rüştü Bey ile Bulgar Başvekili M. Muşanov ve Yunan Hariciye nâzırı M. Maksimos da Bükreşi ziyaret edeceklerdir. Ayni zamanda, Polonya Hariciye nazırı M. Bek de geleceğini bildirmiştir.

Bulgar kralının Belgrat seyahati

SOFYA, 27 (A.A.) — Bulgar Kralı, dü nakşam saat 5 - 7 arası Başvekil M. Muşanov u kabul etmişlerdir. Başvekil; kralın, kânunuevvel ayı ortalarında Belgradı ziyareti hakkında iazhat vermiştir. Bulgar Kralının Belgrat seyahati, Yugoslav kralı Aleksandrın doğum yıldönümüne, yani kânunuevvelin 17 sine tesadüf etmektedir.

Bulgar trenlerine mahrukat yetişmiyor

SOFYA, 27 (Milliyet) — Bulgaristanda trenlerin işletilmesi için lüzumu olan mahrukat kâfi gelmediğinden işletme dairesi müdürü, trenlerin azaltılması hakkında demiryolları anzırı Bojvov'a izahat vermiştir. Halen demiryolları müdürlüğü, hangi trenlerin seyrüseferden kaldırılması lâzım geleceği hakkında tetkikatta bulunmaktadır.

Neully muahedesini protesto

SOFYA, 26 (Milliyet) — Bugün, Neully muahedesinin protestolarına başlanmıştır. Bu münasebetle Bulgar millî teşkilâtlarından Otets Paisiy memleketin 120 semtinde protesto komiteleri teşkil etmiştir.

Bu sene muahedenin faal bir surette protesto edilmesi için akşam buradan memleketin büyük şehirlerine dağılmak üzere muhacirlerden ayrılan 150 Bulgar hatibi hareket etmişlerdir.

Otets Paisiy teşkilâtı da binlerce protesto beyannameleri dağıtmıştır. Bugün burada yarınki protesto nümayişleri için hatiplerin yerleri tayin edilecektir.

Sofya sokaklarında nümayiş

SOFYA, 26 (Milliyet) — Zarya yazıyor: Dün burada "İşsizlerin günü,, idi. İşsizlikle mücadele komitesi merkezi; bütün ameleleri, bu gibi içtimaî meseleler hakkında alâkadar olmıyanlara karşı mücadeleye ve protesto nümayişlerine davet etmiştir.

Bu sebeple, öğle üzeri saat 12 de Graf İgnatiev sokağındaki iş müdüriyeti binası önünde yüzlerce amele toplanarak tahrikâmiz nutuklar söylemişlerdir.

Hâdise mahalline yetişen zabıta kuvvetleri, havaya bir kaç el silâh boşaltmakla nümayişçileri dağıttı ve müşevviklerden 15 kişiyi tevkif etti.

Gene akşam üzeri saat 7,5 ta bir amele kütlesi Edirne ile Klementina sokaklarını kâmilen dollurdular. Buraya da gelen zabıta, havaya silâh atmakla 20 amele tevkif etti.

Küçük İktıbaslar

Macaristanda sular

Milyonlarca sene evvel arzın kablettarih devirlerinde Avrupanın, bugünkü Macaristanın bulunduğu yerde jeolojik bir haile oldu. O devirde bütün Macaristan ovası dahili bir denizdi ve sathı bugünkü toprak seviyesinden yüzlerce metre yüksekti. Bir gün müthiş bir zelzele oldu. Denizin dibi karıştı ve yükseldi. Bir volkan hasıl oldu. Uzun zamandanberi büyüyen bu volkan şimdi Macar payıtahtına hâkim olan Gerard dağıdır.

Geolojik dram merkezî Avrupayı bir baştan öbür başa kadar değiştirip evvelce deniz dalgaları örtülü olan koca bir saha gayet tabiî bir ova haline girdi. Tuzlu suda yaşayan milyarlarca mikroskopik protozmeler Budapeşte toprağının altında bir kaç metrelik tabakalar teşkil ederler. Toprağın bu suretle sarsılması başka bir netice daha verdi. Son şiddetle fışkıran bir çok menbalar hasıl oldu. Avrupada kaplıcaları hakkile şöhret alan bir kaç şehir vardır. Fakat Budapeştenin öteki şehirlerden farkı arazisi dahilinde üç yüz kadar maden suyu menbaının fışkırmakta olmasıdır. Ta kadimedenberi bu menbalar şöhretini muhafaza etmektedir. Romalılar bu menbalar için Budapeşte civarında kamp kurmuşlardı. Suların şöhreti Asyaya varınca Attilâ ordusu ile buralara kadar geldi ve Macar Payıtahtını kendi şehri yaptı. Bilâhare Türkler buralarda bir çok hamamlar inşa ettiler.

Macar payitahtı arazisindeki emsalsiz menba serveti o kadardı ki, bugün kaybolan Tuna üzerindeki küçük bir adacıkta bile altmış sıcak menba vardı. Tunaya dökülen bu sular sayesinde, nehir ancak müstesna ahvalde dökülmektedir. Bu dağın cenubunda yüz elli kadar müshül maden suları vardır. Budapeştede de o kadar mebzul sıcak su menbaı mevcuttur ki bu sulardan şehrin şokaj santralı için istifade edilmek istenilmektedir. Gerard dağının eteğindeki menbaların suyu 1500 - 2000 metre derinliğinden gelmektedir. Toprağın sathına çıkıncıya kadar muhtelif arazî tabakalarından geçer bu sular, tedavi hassalarını bu temaslara medyûndurlar. Menbalar 24 saatte bir milyon litre mikâbı su vermektedirler. Buralarda radiyum, lithium, kükürt, kireç, tuz demir vesaireyi ihtiva eden menbalar vardır.

La Tribune de Geneve

Hergün bir yazı

Ne kadar kitap basılıyor, hangileri okunuyor?

Bir de kitapçılardan dinleyelim..

Yeni harflerle basılan kitaplar içinde en çok basılanını meydana çıkarmak sahiden güç işmiş!..

Ankara caddesindeki belli başlı kitapçılar bana kestirme bir şey söylemediler. Fakat dolambaçlı sözlerden de acıklı hakikati sezmek bir dereceye kadar mümkün oluyor.

Kütüphane sahiplerinin verdikleri malûmatı noktası noktasına kaydetmeği, bu bahis üzerinde gelişi güzel mütalea yürütmeğe tercih ettim.

İlk suali Sudi Beye soruyorum:

— Yeni harflerle bastığınız kitaplar içinde en çok satılanı hangisi oldu?

Sudi Bey acı acı gülyor:

— Kaldırımlarda okka hesabı satılan kitapları görüyorsun!.. Biz de hangi kitap satılıyor ki?..

Yürüdüm. Alt yandaki Muallim Halit Kütüphanesine giriyorum. Ahmet Halit Bey, sualimi hiç yadırgamadı:

— Açık mı konuşalım, yoksa..

— Elebtte açık konuşmak iyi..

— O halde, azizim, benim yeni harflerle basılmış kitaplarım içinde en çok satılan şunlar oldu: Namaz sureleri. Amme, Tebareke, Yasin.. Bir de Mevlidişerif. Bunların her birinden kırkar bin bastım. Hepsi satıldı. Mevlûdü benden sonra, ayrıca yedi matbaa daha bastı. (5) sene içinde 200 binden fazla Mevlût satıldığını haber verirsem sakın mübalegaya hamlet me!..

Din kitapları böyle.. Gelelim halk kitaplarına.. "Âşık Kerem,,in muhtelif tabılarile satış adedi (80) bini bulur. Yalnız Devlet matbaası (10) bin Âşık Kerem bastı.

Öteki âşık kitapları da en aşağı 40 - 50 bin..

Tercüme romanlardan "Garp cephesinde yeni bir şey yok!,, üç bin Reşat Nuri Beyin Yaprak dökümü, iki bin satıldı.

Şiir kitapları içinde de rekoru kıran "835 satır,, oldu. Hele "Arsen Lüpen,,in 10 bin satış yapması şaşılacak şeydir!

Bir sene evveline kadar, meslek kitapları hiç olmazsa biner tane satılırdı. Bu yakınlarda 300 den fazlasına çıkmıyor.

Kanun kitapları arasında halk tabakalarını alâkadar edenleri oldukça iyidir. Meselâ bunlardan "İcra ve İflâs,, kanunu kısa bir zaman içinde (25000) tane satıldı. Çocuk kitapları düşkündür. En çok (1000)... Çok okunan edebî eserlerin başında Falih Rıfkı ve Yakup Kadri Beylerin kitapları - nı tereddüt etmeden sayabilirim. Falih Rıfkı Beyin her eseri, en aşağı bin tane satılır. Fakat şu bir kaç eser, nevileri içinde, umumî kitap satışı için ne miyar olabilir, ne de hattâ bizde bir fikir uyandırabilirler.

Satışların bu kadar durgun oluşu, bilhassa eski harflerle basılmış kitapların okka fiatine piyasaya dökülmelerinden ileri geliyor.

Cildile birlikte koca kitabı on kuruşa alanlar, ondan daha ufak hacimde bir kitaba yüz kuruşu bir türlü kıyıp veremiyorlar.,,

Muallim Halit Beyden sonra Sühulet Kütüphanesine uğradım. Semih Lütfü Bey, ucu yaldızlı sigarasını fosurdatarak içiyordu.

Sualimi alâka ile dinledi ve neticede:

— Faydalı bir anket.. Mütaleasında bulundu.

Sonra, başkalarının ne söylediklerini öğrenmek merakına düşerek:

— Halit Beye sordunuz mu? dedi.

— Evet! Sordum.

— Ne diyor?

— Halk kitapları satış yapan kitapların başında gelir.. Diyor.

— Evet... Yazık ki hakikat bu!.. Ben halk kitapları basmadım ama, vaziyeti biliyorum.

Benim tabı ettiğim edebî kitaplar içinde, son on sene zarfında en çok satılan romanlar Peyami Safa, Aka Gündüz, Mahmut Yesari ve Etem İzzet Beylerin romanlarıdır.

Şairlerden yalnız Faruk Nafiz ve Nazım Hikmet Beylerin şiir kitapları aranıyor.

Ben şimdiye kadar 25 şiir kitabı bastım. Yalnız (3) tanesi satıldı. Ötekileri ne arayan var, ne soran.,,

Kanaat kütüphanesi sahibi İlyas Bey, kitap satışlarının hiç bir zaman bu sene kadar düşkün olmadığını kaydederek şunları söyledi:

— Halk okumuyor değil. Okuyor. Daha da okuyacak. Fakat hangi kitabı okuyacağını bilmiyor. Biz naşirler, halkı yavaş yavaş kültür eserlerine alıştıracak yerde onlara bir takım âdi masallar sunuyoruz. Naşir, yalnız satış yapmağı değil, memleketin irfanına hizmet etmeği düşünmelidir.

Kanaat kütüphanesinin çıkardığı yeni harflerle basılmış kitaplar içinde, en çok satılan, Bürhan Cahit Beyin "Gazi Mustafa Kemal,, isimli eseridir.,,

Hilmî Kütüphanesi sahibi Hilmi Bey:

— Henüz ümidimizi kesmedik, diye söze başladı, ve ilâve etti:

— Bütün gayretimiz, ilerisi içindir!.. Yarını düşünerek çalışıyoruz.

Benim en çok sattığım kitap halk için yazdığım "Din kitabı,,dır. On beş bin basmıştım. On iki binini sattım.

Maamafih din kitaplarının satışı da son günlerde durdu.,,

İkbal Kütüphanesi sahibi Hüseyin Bey; gayet kısa cevap verdi:

— Benim, en çok sattığmı kitap, Faruk Nafiz Beyin "Akın,, piyesidir!,,

Eğer, siz bunları okuduktan sonra da en çok satılan kitap hangisi olduğunu keşfedemedinizse kabahat benim değil!.. Çünkü, eğer ortaya atılmış bir yalan varsa, ben kitapçıların yalancısıyım!

M. SALÂHADDİN

Milliyet'in romanı: 75

ESRARSIZ HAYAT

Hollywood'da sinema yıldızlarının romanı

Yazan: VİCKİ BAUM *Tercme: KÂMRAN ŞERİF*

bazı alâmetler. Hafif kanlı ikrazat, vücutte bir zafiyet. İnsanı düşündüren haller.

Tren, günler ve gecelerce, vagonlarını dağlar, geniş ovalardan sürükleyip götürürken o kadar gürültü, öyle müthiş bir şamata yapıyor ki... Drake kompartımanında oturmağa çalışıyor, fakat olamayor. Yatakta olsa daha rahat edecek. Zenci kondöktörü çağırıp güpegündüz yatağını yaptırıyor. Perişan çehresinde eski tebessümden biraz bir şey belirtmeğe çalışarak:

— Pek iyi değilim, dedi.

Artık hiç korkmıyor, burada kimse kendisini tanımıyor. Yatağa yatınca, pek fenalaştı. Senelerce parmağından çıkarmadığı annesinin donuk elmaslı yüzüğü bir sabah düşüp ta uzağa kadar fırlattı. Yüzüğün cildinde bıraktığı açık renk bir şerit halindeki iz o kadar acaip ki... Zaten her şey acayip görünüyor.

— Eğer tren biraz durabilse, şöyle olduğu yerde kalabilse... Fazla değil, yalnız bir çeyrek... O zaman iyileşeceğim....

Tren durdu, fakat o iyileşemedi. Hattâ daha fenalaştı: Sükûnette ıstırap daha zalimleşiyor, sıkıntı bir kat daha artıyor.

— Ah, tren yürüyebilse... New - York'a, Dworsky'ye kadar süratle yoluna devam etse.... Her halde daha iyi olacak...

Dworsky bir otoritedir, mucizeler yapan bir insandır. Dworsky, dahilî hastalıklar için Amerika Müttehidesinin en büyük mütehassısıdır. Bir mucize yapabilecek. *Onu* Oliver'in midesinden süratle, hemen o ande söküp atabilecektir. "Kilometre taşları,, na kadar daha on gün mezuniyeti var. Çok olmazsa "Kilometre taşları,, nın imalini tehir ederler. Eğer iyileşmesi daha uzun sürerse yerine bir başkası oynar. Williams, yahut ta bir başkası. Fakat Oliver bu fikri reddediyor. Bir az daha yüksek olsa, iyileşecek.. Su içebilse, iyileşecek... Mayni namına ağzına hiç, ama hiç bir şey koymasa, iyileşecek... Hava biraz serin olsa... Hava biraz sıcak olsa... Chicago'ya varabilse... Biraz morfin alabilse, iyileşecek...

Fakat iyileşemiyordu.

Şimdi yapyalnızdır. Tobias'ı kemalihuşunetle eşya furgonuna kapatmışlar, herkesi ısırmağa kalkıştığı, huysuzluk ettiği, biraz da kudurmuş tesirini hasıl ettiği için ağzına ağızlık takmışlardı. Arasıra hizmet eden zenci hizmetçi Oliver'i yokluyor. İri, tatlı bir kadın: Açık renk tırnaklı, kadife gibi yumuşak, soluk avuçlu güzel esmer elleri var. Gözleri merhamet dolu, vücudu da fırından yeni çıkmış ekmek gibi güzel kokuyor. Sanki dünyaya on iki tane çocuk getirmiş ve bunları emzirmiş gibi bir kadın. Onun huzurunda Oliver insanî bir hürmet duymuyor. Kadın ona yardım ediyor, ona dayaklık ediyor. Düşkünlük anlarında Oliver başını kadının göğsüne dayayıp buhran geçinciye kadar yarım saat avaz avaz bağırıyor.

Chicago'ya geldikleri zaman Oliver kadına elli dolar bahşiş verdi. Kadının gözlerinden iki damla iri yaş aktı.

Oliver artık yalnız yürüyecek bir halde değildir. İki hamalın kolunda istasyonu geçip taksiye kadar gitmek onun için bayağı bir kahramanlık oldu.

Otelin doktoru sakin ve sevimli bir adamdır. İcra ettiği sanate karşı da biraz itimatsızdır. Doktor, konsoltasyon için diğer bir mütehassıs doktor çağırdı. Bir çok tekliflerde bulundu: Hastahaneye nakil ciddî bir muayene, radyografi, hasılı Scattle'de uzun uzadıya yapılan tecrübelerin tekrarı. Drake:

— Yok, teşekkür ederim, diye mırıldandı. Burada duramam. Yalnız yarına kadar bana biraz yardım edebilseniz... New - York'a varmıcıya kadar...

— Nasıl yardım?.. Ne istiyorsunuz?

— Meselâ biraz morfin.

Doktor hastaya şüpheli bir nazarla baktı. Morfinömanların sevgili pikürlerine kavuşmak için yalancıktan hastalandıklarını biliyordu. Fakat hastanın perişan çehresine, kansız cildine, ufacık şık bıyığının üzerindeki elemli çizgiye bakınca böyle bir şeyden şüphe etmeğe imkân kalmıyordu.

Oliver'e pikür yapıldı. Ne garip ki morfin hiç para etmedi, hattâ hastayı uyutmadı bile.

Bir hastabakıcısı onu Chicago'dan New - York'a götürdü. Merkez garının kargaşası için bazı kimseler dönüp bir delikanlının içinde yattığı bir sedyeye bakıyorlar. Oliver Dent'in gözleri kapalı. Nakledilirken her adımda biraz daha alçalmış gibi bir his hâsıl oluyor. Asansörle iner gibi nahoş bir his. Mustarip çehresindeki kapalı gözlerile daha şimdiden ölmüş bir insan tesiri yaptığının bittabi farkında değil. Hâlâ büyük ve güzel Oliver Dent olduğunu hissediyor; şimdi bıyıkları var, yakasında bir buket... Biri onu tanımış olsaydı ne olacaktı? Oliver Dent bir sedye içinde New - York merkez garından geçiriliyor!

Onu uyandıran adam Dwosky idi. Haşin bir adam, bir otorite. Dwosky vakit kaybetmiyor. Hasta, sedye ile küçük bir salona, kuvvetli lâmbaların altına naklediliyor. Muayene. Radyografi.

Gece nöbetçisi hemşire vazifesine başlarken sordu:

— 168 e ne yapılacak?

— Mide.

Bu, hastahanenin argosudur. Zaten başka söylenecek söz de yoktur.

Üç gün sonra Dwosky hastanın midesini ameliyat etmeğe karar verdi. Bu şüpheli bir midedir. Dwosky gayet nadir bir vaka ile karşılaştığına hükmetmeğe mütemayildir. *Linite plastique* yani daha az ilmî bir lisanla mide cidarlarında müzmin yara.

(Bitmedi)

İSTANBUL VE TRAKYA ŞEKER FABRİKALARI
Türk Anonim Şirketinden:

Fabrika mızda çıkarılmağa başlanan yeni sene mahsulü toz ve kesme şekerler 29 Temmuz tarihinden itibaren bin kilodan az olmamak üzere her isteyene satılmaktadır. Fiatlarımız eskisi gibidir. Yani İstanbul'da Sirkeci istasyonunda veya depolarımızda araba veya kayıkta teslim

Çuvalda Kristal Toz Şekerin Kilosu 36,75 Sandıkta Küp Şekerin Kilosu 39,50 Kuruştur.

Ancak en az beş vagon şekeri birden alanlara vagon başına beş lira indirilir. İstanbul haricindeki yerlerden yapılacak sipar işler bedelin yüzde yirmisi peşin ve üst tarafı hamule senedi mukabilinde ödenmek üzere derhal gönderilir. Depodan itibaren bütün masraflar ve mes'uliyet müşteriye aittir. Gönderilecek mal şirket tarafından müşteri hesabına sigorta ettirilir. Sipariş bedelinin tamamını gönderenler için sigorta ihtiyarî olduğu gibi en az beş vagon sipariş ederek bedelinin temamını peşin ödeyenler vagon başına beş lira tenzilâttan istifade ederler.

Adres : İstanbul'da Bahçekapıda Dördüncü Vakıf Han. No. 40-30. Telgraf adresi : İstanbul, Şeker Telefon No. 24470. 8073

Ankarada sıtma İle mücadele

Bu sene neler yapıldı, daha neler yapılacak?

ANKARA, 27. A. A. — Ankara, Çankırı, Yozgat, Kırşehir vilâyetlerinden mürekkep olan Ankara sıtma mıntakasının bu yıl içinde yaptığı ve yapacağı işler etrafında şu malumatı aldık :

Bu yıl sıtma mücadele mesaisi çok eyi geçmiştir. Bilhassa merkezde ve Ankara şehri ve civarında çalışan ve ayni zamanda sıvrı sınek mücadelesi yapan grup şehir iiçnde katiyen sivri sinek çıkmasına, üremesine ve hariçten nakliye vasıtaları ve bilhassa şimendifer vagonlarile gelen binlerce sineği oldukları yerde imha ettirerek şehre girmelerine imkân bırakmamışlardır.

Hariç teşkilâtı bir taraftan sıtmalıları tedavi etmekle beraber, diğer taraftan da en çok sinekli ve bataklı sahada yeni usul ilâç dökmek suretiyle sıtma nakleden sivri sinek mücadelesine çok ehemmiyet vermiştir. Haymananın sınren nahiyesi dahilinde özboy köylerinde vaktile sinekten barınmak ve uyumak imkânı olmıyan yerler bu mücadele usulî sayesinde bu yıl mesire adolunacak kadar sâkin ve şirin bi rhale gelmiştir. Çankırı merkezinde Çankırı kasabasını ve civarını sıtmadan ve sinekten yaşanmaz birhale koyan besliyen somakı bataklıkları da tamamen kurutulmuş buralarda da sıtma tahribatının önüne geçilmiştir .

Gelecek sene için mücadele şekli mıntaka dahilinde daha geniş ve daha şumullü bir şekilde tatbik edilecektir.

Marttan birinci teşrin nihayetine kadar mıntaka dahilinde 75,703 kişi muayene edilmiş ve bunlardan 6647 dalaklı tedavi edilmiştir. Bunların tedavisi içinde bu sekiz ay içinde 709 kilo bedaav kinin ve diğer sıtma ilâçları dağrtılmıştır. Bu mesai devresinde 40 bini mütecaviz kan alınmış ve devre nihayetine kadar 35,000 muayene yapılmıştır.

Adnan vapurunda bir ölüm

BANDIRMA (Milliyet) — Bu gece İstanbuldan gelen Adnan vapurunda bir ölüm vak'ası olmuş ot ve saman komisyoncusu Bandırmalı Abdurrahman Efendi birdenbire sancılanarak bir saat kadar ıstırap çektikten sonra vapurda ölmüştür.

Muğladan hayvan ihracatı

MUĞLA, 27. A.A — Birinci teşrin içinde vilâyetimizde ecnebi memleketlere beş kısrak 627 kara sığır, 1560 keçi, 391 koyun, 1244 kümes hayvanı 520 kilo koyun derisi 1020 kilo keci derisi , 1600 kilo gübre ihraç olunmuştur.

Tirede urgancılık

TİRE, — Tire urganları bütün Anadoluda ve Yunan adalarında ve Balkanlarda tanınmıştır. Küçük Menderes kenarlarında zeredilen kendir başka yerlerde yetişmesi nasip olmıyan uzunluk, beyazlık ve sağlamlık itibarile birincidir. Havzanın yetiştirdiği bu zengin mahsul sebebile urgancılık san'atı inkişaf etmiş ve kalabalık bir san'at şubesi meydana gelmiştir. Bu san'atkârların resmen teşekkül etmiş bir birlikleri vardır. Urgancılarımız muhtelif çeşitte urgan ve halat yaptıkları gibi son zamanda ticaret ve sanayi odası reisi Hidayet Beyin önayak olmasile maden ve kömür ocaklarından kullanılan hasır zembillere mukabil kendirden mamul ip zembiller yapmıya da teşebbüs etmişlerdir. Harice pek çok paramızın gitmesine sebep olan bu hasır zembillerin yerine daha mükemmel olan bu zembiller kullanılacaktır. Bunlar fiatça da çok ucuz ve hasır zembillerden daha kullanışlı ve daha dayanıklıdır.

Muğlada mahsul

MUĞLA, 27. A. A. — Vilâyetimizin 933 senesi katî istihsalât mıktarı şudur : 11 milyon 120.122 kilo buğday, 9 milyon 990,107 arpa, iki milyon 226.972 çavdar, 191.512 kızıldarı, üç milyon 505.376 yulafın 231.000 böğrülce 123.775 mercimek, dört milyon 783.170 mısır, iki milyon 194.213 burçak, 159.895 fasulya. 8000 melez, dört milyon 981.587 akdarı, 618.725 bakla, 186.470 nohut, iki milyon 135.921 tütün, 51.396 pamuk, bir milyon çumra susam, 132.286 patates.

Muğla yolları

MUĞLA, 27. A.A. — Vilâyet dahilinde yol çalışması hararetle devam ediyor. Marmaris yolu üzerindeki çalışma sona ermiştir. Dadyada yol faaliyeti 15 güne kadar başlıyacaktır. Tavas yolunda da çok çalışmalar vardır. Bu yolun en sarp kısmı başarılmak üzere her gün dinamitle kayalar parçalanıyor. Bu sene vilâyetimizin bir kaç vilâyetle birleşmesi muhakkaktır.

Kütahya ocak kongreleri

KÜTAHYA, 27. A.A. — Cümhuriyet halk fırkası ocakları kongrelerini yapmaktadır. Merkez kazanın 11 bin azası C. H.F. olan çözülmez bağlılığını göstermektedirler.

Kok fabrikası

ZONGULDAK, 27. A.A. — Zonguldakta bir kok fabrikası inşası için iki mütehassis geldi. Mütehassıslar tetkikata başladılar.

Katil nerde?

BERGAMA (Milliyet) — İki gün evvel, Bergamada, mahiyeti ve faili anlaşılamıyan feci bir cinayet olmuştur.

Bir sabah erkenden, bir dere içinde vücudunun muhtelif yerlerinden yaralanmış bir ceset görülmüştür. Ceset tetkik edilince, bunun Yusuf oğlu Kâzım namında bir arabacıya ait olduğu tespit edilmiştir.

Hâdise failinin ele geçirilmesi için, jandarma müfrezesi tehrik edilmiş, diğer taraftan maktulün arabası aranmağa başlamıştır .

Zabıta İzmirde bir araba bulmuştur. Yapılan tahkikatta bu arabanın iki çocuk tarafından Bergamadan getirildiği anlaşılmıştır.

Kâzım efendiye ait olduğu kuvvetle tahmin edilen bu arabayı İzmire getiren çocuklar, zabıtaca isticvap edilmişlerdir; fakat çocuklar arabayı yol üzerinde bulduklarını ve alarak buraya kadar geldiklerini söylemişler ve bu suretle hadiseyi aydınlatamamışlardır.

Bergama jandarması faili yakalamağa çalışmktadır.

Aşiretler

GAZİANTEP, (Milliyet) — Urfa Vilâyetine tâbi Somatar nahiyesi civarında yerleşmiş olan Beni Yusuf aşiretine bir hafta evvel Suriyeli Harasan Aşiretinden ve hududumuz dahilinde bir tecavüz vukubuldu, ve Türkiyede oturan Beni Yusuf aşiretinin dört yüz devesi, bir atı ile, tüfeklerini alarak savuşmuşlardır, Hudut müfrezelerimiz tarafından derdestleri için Goçara kadar takibat yapılmış, ise de kabil olamamış ve mütecavizler Suriye hududundan geçmeye muvaffak olmuşlardır. Bu çirkin hâdiseye "Gazve,, tabir edilmektedir.

M. ZEKİ

Mamur Gaziantep

Müstakbel şu yeni şehrin temelleri atılıyor

GAZİANTEP, (Milliyet) — İstıklâl tarihimizde mühim bir mevkiî bulunan ve başlı başına Türklerin cesaretini, ve yoklukta gösterdikleri varlığa bariz bir misal teşkil eden bu Türk yurdunu gezdim. Memleketin her tarafında olduğu gibi, her taraf elektrikle mebzulen tenvir edilmiş, cidden şayanı takdir bir umran gördüm. Zeki ve çalışkan olan bu beldenin, Belediye Reisi Hamdi Beyle de görüştüm, haddizatinde çok kibar olan bu zat mesaisinde çok müdebbir bir iş adamı tipi taşımaktadır. Şehrin garp cihetine müstakbel plân mucibince fevkalâde ehemmiyet verilmiştir. Muntazam bulvarlar yapılmakta ve şehrin tam merkezi vaziyetini teşkil eden Halk Fırkası binası önünde Gazi Hazretlerinin heykelini rekzetmek üzere beton - danbir zemin hazırlanmıştır.

Memleketin kendine mahsus varlıkları içinde güzel bir de çocuk bahçesi vardır. Yazın sıcak günlerinde insanların pek çok muhtaç olduğu soğukluğu temin maksadile iki gün evvel bir Buz fabrikası inşası için maruf bir Fransız şirketile mukavele aktedilmiştir, bu mukavele, mucibince 32 bin liraya inşa edilecek olan buz fabrikası beş ay sonra Belediyeye teslim edilecektir. İlerideki projeye nazaran, şehirden 15 kilometre uzakta bulunan ve gayri fennî bir tarzda gelen şehir suyunun, muntazam ve fennî bir tarza ifrağını Vali ve Belediye Reisi Beyler düşünmektedirler; Ayrıca bir park inşası da kararlaştırılmıştır. Uzun senelerdenberi yapılmayan ve şehircilik noktainazarından pek mühim olan, şehrin haritasının da yapılması, bir şirkete ve muktedir bir mühendise verilmiştir. Belediye Reisi Beyle görüşmemiz arasında şehir için çok lâzımolan bir halin yapılmasını hatırlattım, kendisinin de bu işi düşündüğünü ve yapacağını öğrendim. Bir şehir için 112 bin lira gibi az bir varidatla başarılan bu işler güzel bir muzafferiyettir. Memleket insanlarının ahvali sıhhiyeleri mükemmel ve çalışma sistemleri de, faal ve çok ciddidir. Bu muhitte pek salgın olan Drahomla da mücadele edilmektedir, bu heyetin reisi Doktor Kâşif Ömer Bey namında çok muktedir ve kibar bir zattır.

Muğlada tütün satışı

MUĞLA, 27.A.A. — Vilâyet dahilinde tütün satışı devam etmektedir. Muhtelif kumpanyalar şimdiye kadar 700 bin kiloya yakın tütün satın almıştır. Tütün inhisar idaresi nazımlık vazifesi görmek üzre piyasaya iştirak etmiş ve yüz bin kilo kadar tütün almıştır. Fetiyede henüz piyasa açılmamıştır. Yakında burada da satışa başlanacaktır.

Aydında incir, zeytin

AYDIN, (Milliyet) — Bu sene umum Aydın vilâyetinin zeytinyağı, incir rekoltesi 3 - 3,5 milyon okka tahmin edilmektedir. Bu sene vilâyetimizde en fazla zeytin mahsulü Çine kazasile, Koçarlı nahiyesindedir. Rekoltenin 2 - 2,5 milyon okkası buralardan alınacaktır. Bu sene yağ sıkacak; Aydında Filibeli mahdumları, İsmail Hakkı Bey ve Eyüp Bey, Umurluda Umurlu, Koçarlıda Eyüp Bey ve Dedeköylü zadeler, Germencik Pazarçeviren fabrikalarile bağarasındaki iki fabrikadır.

Adnan vapurunun geçirdiği kaza

BANDIRMA, (Milliyte) — Deniz yolları işletme idaresi hesabına Bandırma - İstanbul arasında sefer yapan Adnan vapuru bu gece İstanbuldan limanımıza gelerek iskeleye yanaşacağı esnada suların akıntısı ve rüzgârın tesirile iskeleye bindirmiş, vapurun bastonu da iskele üzerindeki elektrik direğine çarparak parçalanmıştır. Vapurda hasar yoktur.

Köylüler bir arada

KOÇARLI (Aydın) — Nahiyemize bağlı Evsekler, Hacı Hamzalar, Göz kayası, Madran dere, Boydere ve Çıkır - beyli köyleri halkı Çakırbeylide toplanmışlardır. Toplanmada fırka vilâyet reisi Etem Kadri Beyle nahiye fırka reisi Mehmet Yunus Bey de bulunmuş - tur. Etem Kadri Bey fırka işleri ve esasları hakkında köylülerimizi anlayacak - ları dille aydınlatmıştır.

İSTANBUL BELEDİYESİ
ŞEHİR TİYATROSU
Bu akşam saat 21 de
GÜNEŞ BATARKEN
Yazan : Gerhardt Hauptmann
Türkçeye çeviren Seniha Bedri
5 Perde
Muallim ve talebeye tenzilât vardır
8915

HANDA - DRAMALİS - PRİNEAS
Yunan operet heyeti Fransız Tiyatrosunda. Bu akşam saat 21.30 te büyük gala olarak Viktoria et son Hussard. Yarınki çarşamba akşamı ikinci defa olarak Viktoria et son Hussard. Pek yakında : Panzourlismos.

FARUKİNİN
Cici Pudrası
Coty pudrasının tıpkısıdır.
Bir kere deneyiniz. 10014

Türkiyenin en mükemmel
ÇELTİK FABRİKASI
M. Karabekir ve Şürekâsı
Fener caddesi No 46
Telgraf: İstanbul Kabir - Tel: 20732
10266

Zührevî ve cilt hastalıkları mütehassısı
Dr. HAYRİ ÖMER
Öğleden sonra Beyoğlu Ağacamii karşısında 133 No. Tel: 10271 (10271)
8878

İstanbul dördüncü icra dairesinden:

Beyoğlunda Kabataşta Hace Fatma hatun mahallesinde Gümüş suyu, yeni İzzet paşa caddesinde kâin eski 7,9 yeni 28-2,28-3, 28-4 numaralarla murakkam Marko kalfa efendinin üç rubu hissesine mutasarrif olduğu apartmanın bir rubu hissesinin üçüncü derece ipotek sahibi Perikli Fotyadis efendiye :

Üçüncü derece olarak uhdenize ipotek irae edilmiş olan gayri menkulün nısıf hissesi Istanbul Umum sigorta şirketi uhdesinde birinci derece ipotek olması hasebile tevessül edilen icrai takibat üzerine takdir edilen ve mukaddema ilânen tarafınıza tebliğ edilmiş olan kıymete borçlu tarafından itiraz edilmiş ve itirazen yapılan takdiri kıymet neticesinde mezkûr gayri menkulün tamamına (135000) Yüz otuz beş bin lira takdir edildiğini mutazammın ihbarın icra ve iflâs kanununun 123 inci maddesi hükmüne tevfikan ikametgâhınızın malum olmaması hasebile ilânen tebliğine karar verilmiş olduğundan hususu mezkûrun tebliği makamına kaim olmak üzere keyfiyet ilân olunur. (10393)

3 üncü kolordu ilânları

Çorlu Askerî SA. AL. KO. dan :

Tekirdağındaki kıt'at ihtiyacı için 10,000 ve Çorludaki kıt'at ihtiyacı için de 10,000 kilo çekirdeksiz üzüm açık münakasa ile satın alınacaktır. İhalesi 24-12-933 pazar günü saat 15 tedir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirâk için de o gün ve vaktinden evvel Çorluda Askerî SA. AL. KO. na müracaatları. (3406) (6518)

* * *

Çorlu Askerî SA. AL. KO. dan:

Çorludaki kıt'at ihtiyacı için açık münakasa ile 8800 kilo Lahana, 9,300 kilo Pırasa, 2,000 kilo Taze Bakla, 6,500 kilo İspanak alınacaktır. İhalesi 29-11-933 çarşamba günü saat 15 tedir. Şartnameyi görmek veya almak isteyenlerin her gün ve münaksaya gireceklerin de o gün ve vaktinden evvel teminatlarile Çorluda Fırka SA. AL. KO. na müracaatları. (3376) (6100) 8396

* * *

Çorlu Askerî Satın alma Komisyonundan :

Çorludaki kıt'at ihtiyacı için 4,000 ve Tekirdağındaki kıt'at için 2,500 kilo koyun eti açık münakasa ile alınacaktır. İhalesi 7-12-933 perşembe günü saat 15 tedir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirâk için o gün ve vaktinden evvel Çorluda Fırka Satınalma Komisyonuna müracaatları. (3383) (6198) 8508

* * *

Çorlu Askerî Satınalma Komisyonundan :

Çorludaki kıt'at ihtiyacı için 120,000 kilo ekmeklik Un kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 20-12 933 çarşamba günü saat 14 tedir. Taliplerin şartnameyi örmek üzere her ün ve münakasaya iştirak için de o gün ve vaktinden evvel teklif ve teminat mektuplariyle Çorluda Askerî satınalma komisyonuna müracaatları. (3394) (6391) 8726

* * *

Safranbolu Askerî SA. AL. KO. dan :

Safranboludaki kıt'at ihtiyacı için kapalı zarfla 170,000 kilo un almacaktır. İhalesi 16-12-933 cumartesi günü saat 15 tedir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirâk için de o gün ve vaktinden evvel teklif ve teminat mektuplarile Safranboluda As. SA. AL. KO. na müracaatları. (3400) (6434) 8751

* * *

Çorlu Askerî SA. AL. KO. dan :

Tekirdağındaki kıt'at ihtiyacı için yerli ve yeni sene mahsulünden 32,500 kilo ve Çorludaki kıt'at ihtiyacı için de 30,000 kilo pirinç kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 24-12-933 pazar günü saat 10 dadır. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirâk için de o gün ve vaktinden evvel teklif ve teminat mektuplarile Çorluda Askerî SA. Al. KO. na müracaatları. (3407) (6519)

VAPURCULUK
TÜRK ANONİM ŞİRKETİ
İSTANBUL ACENTALIĞI
Liman Han, Telefon: 22925

MERSİN - İZMİR SURAT YOLU
Millet vapuru 29 Teşrinisani Çarşamba günü saat 10 da Sirkeci rıhtımından hareketle İzmir, Küllük, Bodrum, Fethiye, Antalyaya gidecek, dönüşte bunlara ilâveten Finike, Çanakkale, Geliboluya uğrayacaktır.

BANDIRMA YOLU
SAADET vapuru 28 Teşrinisani Salı günü Galata rıhtımından saat 18 de hareketle Bandırmaya gidecektir.

TRABZON YOLU
SAKARYA vapuru 28 Teşrinisani Salı günü saat 18 de Galata rıhtımından hareketle Trabzon yoluna gidecektir. Gidişte: Zonguldak, İnebolu, Sinop, Samsun, Fatsa, Gireson, Vakfıkebir, Trabzon, Rizeye gidecek, dönüşte bunlara ilâveten Sürmene ve Orduya da uğrayacaktır.

MERSİN VE İZMİR SURAT POSTASI
İNÖNÜ vapuru 1 Kânunevvel Cuma günü Sirkeci rıhtımından saat 10 da kalkarak DOĞRU *İZMİR;* Antalya, Mersin, Payas, dönüşte bunlara ilâveten Alanya, Küllük, Çanakkaleye uğrar.

Deniz Yolları İşletmesi
ACENTALARI :
Karaköy - Köprübaşı Tel. 42362
Sirkeci Mühürdar zade han Tel. :22740

DOĞRU İZMİR SURAT POSTASI
Konya vapuru 28 İkinci Teşrin Salı 11 de Galata rıhtımından kalkarak doğru İzmire gidecek ve dönecektir.
6560 8906

ÇIR ÇIR SUYU
Kum, karaciğer, böbrek hastalıklarına şifası mücerrep Çır-Çır suyu satılamaktadır. Arayınız. Deposu: Taksim Cümhuriyet meydanı Takı Zafer caddesi 27 numaralı Hünkârsuyu deposu. (10366)

ZAYİ DEFTER
Ticarethanemin 32 senesine ait kazanç defterini 27 Teşrinisani Pazartesi günü saat 18 de Ortaköyden Aksaraya hareket eden ikinci mevki tramvayda Eminönü ile Sultanahmet arasında unuttuğumdan bulan zatın ticarethaneme teslim eylediği takdirde 5 lira mükâfat vereceğimi taahhüt eylerim. Adres: Yemiş vapur iskele caddesi 7 No. Dükkânda Limoncu Mordo. (10369)

Liseler Alım Satım Komisyonundan:

Kadıköy Lisesi tarafından keşfi mucibince Haydarpaşadaki eski Tıp Fakültesi binasında yaptırılacak tadilât 20-12-933 çarşamba günü saat 16 da ihale edilmek üzere kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur. Taliplerin keşif ve şartnameyi görmek üzere İstanbul Lisesindeki Komisoyn kalemine ve münakasaya iştirâk edeceklerin de ihale günü teminatı muvakkate makbuzlarile beraber Komisyonumuza müracaatları. (6480)

8816

İST. MR. KUMANDANLIĞI SA.AL. KO. İLÂNLARI

Merkez Kumandanlığına merbut kıtat ve müessesat ihtiyacı için 8000 kilo makarna ile 4000 kilo şehriye 30-11-933 perşembe günü saat 14,30 da pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığa gireceklerin belli saatinde Merkez Kumandanlığa Satınalma Komisyonunda hazır bulunmaları. (617) (6565)

* * *

Merkez Kumandanlığına merbut Kıt'at ve müessesat ihtiyacı için 2500 kilo toz şeker 30-11-933 perşembe günü saat 15 te pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığa gireceklerin belli saatinde Merkez Kumandanlığı Satın Alma Komisyonunda hazır bulunmaları. (618) (6566)

* * *

Maltepe Askerî lisesi ihtiyacı için 2500 kilo toz şeker 30-11-933 perşembe günü saat 15 te pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığa gireceklerin belli saatinde Merkez Kumandanlığı Satınalma Komisyonunda hazır bulunmaları. (616) (6568)

* * *

Kuleli askerî lisesi talebelerinin ihtiyacı için 2500 kilo toz şeker 30-11-933 perşembe günü saat 15,30 da pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığa gireceklerin belli saatinde Merkez Kumandanlığı Satınalma Komisyonunda hazır bulunmaları. (619) (6569)

* * *

Harbiye mektebi ihtiyacı için 65000 kilo koyun 6000 kilo kuzu 20000 kilo sığır eti 30-11-933 perşembe günü saat 14 te satın alınacaktır. Şartnamesini göreceklerin her gün ve pazarlığma gireceklerin belli saatinde merkez kumandanlığı satınalma komisyonunda hazır bulunmaları. (620) (6570)

* * *

Harbiye Mektebi Talebelerinin yeni elbise talimatnamesine göre harici elbise kaputlarının apulet şifr romen sınıf ve mektep numarasiyle şapkalarına haki kurdela ve ay yıldızları 21-12-933 perşembe günü saat 15 te aleni münakasa ile yaptırılacaktır. Şartnamesini göreceklerin her gün ve münakasasına girecklerin belli saatinde Merkez Kumandanlığı satınalma Komisyonunda hazır bulunmaları. (615) (6567)

* * *

İstanbul Deniz Yollama müdürlüğü emrindeki iki No. lu şat 7-12-933 perşembe günü saat 15,30 da aleni münakasa ile tamir ettirilecektir. Şartnamesini göreceklerin her gün ve münakasasına iştirâk edeceklerin belli saatinde Merkez Kumandanlığı Satınalma komisyonunda hazır bulunmaları. (538) (6262) 8511

* * *

Merkez Kumandanlığına merbut kıtaat ve müessesat ihtiyacı için 30,000 kilo beyaz peynir 16-12-933 cumartesi günü saat 16 da kapalı zarfla satın alınacaktır. Şartnamesini göreceklerin her gün ve münakasasına girişeceklerin belli saatten evvel teklif mektuplarını Merkez Kumandanlığı Satınalma Komisyonuna vermeleri. (543) (6267) 8693

* * *

Merkez Kumandanlığına merbut kıtaat ve müessesat ihtiyacı için 2000 kilo Ayva 2000 kilo zerdali 2000 kilo erik reçeli 7-12-933 perşembe günü saat 15 te alenî münakasa ile satın alınacaktır. Şartnamesini göreceklerin her gün ve münakasasına girecklerin belli saatte Merkez Satınalma Komisyonunda hazır bulunmaları. (542) (6266) 8515

* * *

Ankara Levazım Eşya ve Teçhizat anbarındaki Yangın tulumbası için beheri yirmi beş metre olmak üzere 3 parça yedi santim kutrunda bez hortum ile dört adet rekor 7-12-933 perşembe günü saat 14 te aleni münakasa ile satın alınacaktır. Şartnamesini göreceklerin her gün ve münakasasına girecklerin belli saatte Merkez Satınalma Komisyonunda hazır bulunmaları. (539) (6263) 8512

* * *

Sirkeci Demir kapıda bulunan 3 No. lu teftiş komisyonuna ait 2686 sandık evrak hesabiyenin 28-11-933 salı günü saat 14 te pazarlıkla Tophanede eski sanayi mektebi binasına naklettirilecektir. Taliplerin belli saatinde Merkez Kumandanlığı Satınalma Komisyonunda hazır bulunmaları. (591) (6457) 8802

KIŞ MEVSİMİ

Yaklaşmakta olduğundan muhterem müşterilerimize yine 8 taksitte ve kefaletsiz olarak Avrupadan en son model üzerine Kürk mantoları satmaktayız.

8

Mahmutpaşa Kürkçü Han BEYKO

Telefon: 21685 (10152)

Türkiye Ziraat Bankasından:

Tütün Tüccarlarından Nohut zade Hüseyin Avni Beye ait olup Şubemize merhun bulunan 274 denkte (9936) kilo Tütün 6 Kâ. Evvel 933 çarşamba günü öğleden evvel saat on birde Bankamızda müzayede ile satılacağından taliplerin yüzde on pey akçesiyle birlikte Bankamızda hazır bulunmaları ilân olunur. (6475) 8784

TAYYARE YILBAŞI PİYANGOSU

BÜYÜK İKRAMİYE

Yarım Milyon Liradır

Numara adedi (25.000) olduğundan isabet ihtimali geçen seneden çok fazladır.

Yeni plânı Müdiriyet gişelerinden ve bayilerinden isteyiniz.

8837

Gedikpaşada Jandarma Satınalma Komisyonundan:

Satın alınması mukarrer aşağıda cins ve mıktarları yazılı (2) kalem eşya ayrı ayrı kapalı zarf münakasaları isimleri hizalarında gösterilen tarih ve saatlerde yapılacağından isteklilerin şartname ve nümuneleri görmek üzere her gün ve münakasalara girmek için talip olacakları kaleme ait ilk teminat makbuzu ve teklifnamelerile beraber mezkûr günün muayyen saatlerinde komisyonumuza müracaatları. (6576)

Cins ve mıktarı	Münakakasa tarihi	günü	Saati
(31200) çift yün çorap	18-12-933	Pazartesi	10
(20000) tire çorap	18-12-933	Pazartesi	15

Yüksek Mektepler Mubayaat Komisyonu Reisliğinden:

Mülkiye mektebi için diktirilecek olan 125-130 takım elbisenin imaliyesi açık münakasaya konulmuştur. Taliplerin mektepte mevcut nümunesini görmek ve şeraiti anlamak üzere yıldızda Mülkiye mektebi müdürlüğüne ve münakasaya iştirak için 19-12-933 tarihinde Fındıklıda Güzel Sanatlar Akademisinde Yüksek Mektepler Muhasebeciliğinde Mubayaat komisyonuna müracaatları ve münakasanın saat üçte küşat ve beşte nihayet bulacağı teminat akçalarının bir gün evvel muhasebe veznesine yatırılması lüzumu ilân olunur. (6535)

Eskişehir Belediye Riyasetinden:

1 —Eskişehire tahminen kırk kilo metre mesafede ve yukarı kalabak köyü civarında "Kaplanpınar" namı menba suyunun Eskişehire kadar isalesi güzergâh proje ve teferruatı ile şehir dahilinde yapılacak tevzi şebeke ve keşfinin tanzimi kapalı zarf usulile münakasaya vaz edilmiştir.

2 — Bedeli muhammen keşif (4000) liradır.

3 — Münakasa 19-11-933 tarihinden 10-12-933 tarihine kadar yirmi gündür.

4 — Talipler münakasa talimatnamesi mucibince ve beş lira mukabilinde alacakları şartnamenin zirini imza suretiyle yevmi ihale olan 10-12-933 tarihine müsadif Pazar günü saat on beşten evvel tekliflerini Belediyede toplanacak Belediye Encümenine tevdi edeceklerdir.

5 — Daha fazla izahat için makamı riyasete müracaatları ilân olunur. (6572)

8067

Evlenecek ve apartımanlarını döşeyecekler için

PEK MÜHİM FIRSAT

Piyasada hiç bir mobilyacının rekabet edemiyeceği derecede mallarını ucuzlatan yegâne mobilya mağazası : İstanbulda Rizapaşa yokuşunda 66 No.da

Asrî Mobilya Mağazası

dır. Bilhassa İngiliz garanti sarı kesme ve beyaz lâke karyolalarında

BÜYÜK TENZİLÂT YAPILMIŞTIR.

Telefon: 23407 — AHMET FEVZİ (9525)

8457

Gümrük Muhafaza Umum Kumandanlığı Istanbul Satınalma Komisyonundan:

1 — İstanbul ve Galata rıhtımları üzerindeki Gümrük binalarile ambarlarının tarasaları pazarlıkla tamir ettirilecektir.

2 — Pazarlık İstanbuldaki komisyonda 4-12-933 tarihine rastlayan pazartesi günü saat on dörtte icra edilecektir.

3 — Taliplerin Ticaret odalarından birinde kayıtlı Mimar veya mühendis olmaları veyahut inşaatta salâhiyeti fen niyeyi haiz mühendis veya mimar istihdam edeceklerini Noterlikçe tasdikli vesikalarla isbat etmeleri lâzımdır. Bu şartları haiz isteklilerin keşif bedelinin yüzde yedi buçuğu nisbetindeki teminatlarile belli gün ve saatte komisyonda bulunmalaları.

4 — Şartname ve keşifname nin tasdikli suretleri Ankarada Gümrük ve İnhisarlar Vkâleti Levazım Müdürlüğünden İzmirde Gümrük muhafaza alay kumandanlığından, İstanbulda Komisyondan alınacaktır. (6478) 8899

Zonguldakta: Ereğli Havzai Fahmiye Müdüriyeti Umumiyesinden:

İdarei Umumiye, Kozlu ve Kilimli şimendiferleri malzemesine müteallik (91) kalem demir, yağ gibi muhtelif eşya 20 gün müddetle ve kapalı zarf usulile münakasaya konmuştur.

İhalesi 6-12-933 tarihine müsadif çarşamba günü saat 16 da Zonguldakta Havzai Fahmiye Müdüriyeti Umumiyesi binasında Komisyonu mahsusu tarafından yapılacaktır.

Münakasaya iştirâk etmek isteyenlerin şartname ve listeleri Zonguldak mezkûr Müdüriyeti Umumiyeden ve İstanbulda 4 üncü Vakıf Handa 3 üncü katta 30 - 31 numarada İstanbul Mıntakası Maadin Mühendisliğinde görmeleri ve şartnamesi veçhile hazırlanmış vesaik ile (448) lira 6 kuruşluk teminatı muvakkate akçası ve teklif mektuplarını muayyen vaktinde mezkûr komisyona makbuz mukabilinde vermeleri ilân olunur. (6352) 8668

Nafia Vekâletinden:

"200,000" kayın yol ve "3020" adet kayın makas traversi kapalı zarf usuliyle münakasaya konulmuştur.

Bu traverslerden "100,000" kayın yol ve "1560" makas traversinin münakasası 10 - 12 - 933 tarihine müsadif Pazar günü saat 15 te "100,000" kayın yol ve "1560" makas traversinin münakasası da 13 - 12 - 933 tarihine müsadif Çarşanba günü saat 15 te Nafia Vekâleti Müsteşarlık makamında icra edilecektir.

Taliplerin carî seneye mahsus Ticaret Odası vesikası ve teminatı muvakkateleriyle birlikte ayni gün ve saatlerde komisyona müracaat etmeleri lâzımdır.

Talipler bu husustaki şartnameleri beşer lira mukabilinde Ankarada Nafia Vekâleti Levazım Dairesinden, İstanbulda Haydarpaşada Liman İşleri Müdürlüğünden tedarik edebilirler. (6502) 8848

Gümrük Muhafaza Umum Kumandanlığı Istanbul Satınalma Komisyonundan:

1 — Gümrük Muhafaza Deniz İşletme vasıtaları için dört ton makine, beş yüz kilo valve lin, beş yüz kilo silindir yağı kapalı zarfla münakasaya konulmuştur.

2 — Münakasa şartları kâğıdının tasdikli suretleri Gümrük Muhafaza Umum kumandanlığı İstanbul Satınalma komisyonundan alınacaktır.

3 — Münakasa 3-12-933 tarihine raslayan Pazar günü saat 14 tedir.

4 — Müankasaya girecekler hangi ticarethane ve müessese sahibi veya vekili olduklarını isbat edecek vesikai makbuleyi ve biçilen bedelin yüzde yedi buçuğu olan iğreti güvenmelerile teklif mektuplarını ihaleden evvel komisyona verecekler dir.

5 — Örnek satınalma komisyonunaadır. Istekliler orada görebilirler. (6203) 8485

İnhisarlar İstanbul Başmüdürlüğünden:

113 şişe Şampanya ile 835 şişe Celestin Konyağı acık arttırma ile satılacaktır.

Talipler her gün nümuneleri gelip Ticaret Şubesinde görebilirler. İsteklilerin 14-12-933 perşembe günü saat 10 da Kabataşta Başmüdüriyet binasında müteşekkil komisyona müracaatları lâzımdır. (6448) 8782

İSTANBUL BELEDİYESİ İLÂNLARI

Eminönü Belediye Dairesinden: Aksaray Yangın yerinde Kemal paşa camiinin yola tesadif eden mezarlığı tarihi ilândan itibaren on gün sonra nakledileceğinden alâkadaranın malûmu olmak üzere ilân olunur. (6573)

Umumî Neşriyat ve Yazı İşleri Müdürü ETEM İZZET
Gazetecilik ve Matbaacılık T. A. Ş.